

KASBIY STANDART

Gullar va ularning urug'larini yetishtiruvchi

(kasbiy standartning nomi)

Reyestr raqami:

QR-kod

I. Umumiy ma'lumotlar

1. Ushbu kasbiy standart "Gulshunos", "Florist-dekorator" kasblari bo'yicha mehnat faoliyatini tartibga solish, ta'lim dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, xodimlarning kasbiy malakalarini rivojlantirish hamda baholash jarayonlarini amalga oshirishda qo'llaniladi. Shuningdek, mazkur standart tashkilotlarda kadrlar boshqaruvi tizimini takomillashtirish, mehnat vazifalarini belgilash, malaka talablarini aniqlash va sertifikatlash ishlarini amalga oshirishda asosiy me'yoriy manba sifatida xizmat qiladi.

2. Kasbiy standartda quyidagi asosiy tushunchalar va atamalar qo'llaniladi:
bilim – kasbiy faoliyat doirasidagi vazifalarni bajarish uchun zarur bo'ladigan o'rganilgan va o'zlashtirilgan ma'lumotlar;

ko'nikma – mehnat vazifani to'liq bajarishga imkon beradigan bilim va mahoratlarni qo'llash qobiliyat;

malaka – tegishli hujjat bilan tasdiqlanuvchi bilim, ko'nikma va kompetensiyalar majmuasi bo'lib, shaxsning muayyan kasbiy faoliyat turini bajarishga tayyorligini aks ettiradi;

malaka darajasi – xodimlarning bilim, ko'nikma va kompetensiyalarining murakkablik, standart bo'lmagan mehnat harakatlari va mas'uliyat parametrlariga muvofiqlik darajasi;

mehnat funksiyasi – mehnat taqsimoti natijasida yuzaga kelgan o'zaro bog'liq mehnat vazifalari majmui;

mehnat vazifasi – mehnat funksiyasi doirasida xodimga yuklanadigan (topshiriladigan) ishning aniq turi;

mehnat harakatlari – muayyan mehnat funksiyasini bajarish uchun xodimning mehnat predmeti bilan o'zaro ta'siri jarayoni;

norasmiy ta'lim – ta'lim xizmatlarini ko'rsatuvchi shaxs yoki tashkilot tomonidan institutsionallashtirilgan, aniq maqsadga yo'naltirilgan va rejali ta'lim

bo'lib, u shaxsning butun hayoti davomida ta'lim olishida rasmiy ta'limiga qo'shimcha va (yoki) muqobildir;

informal ta'lim – aniq maqsadga yo'naltirilgan yoki rejali, lekin institutsionallashtirilmagan (oiladagi, ish joyidagi va kundalik hayotdagi o'quv faoliyatini o'z ichiga oladigan) ta'lim;

kasbiy standart – kasbiy faoliyatning muayyan sohasida zarur bilim, mahorat, ko'nikma, ish staji, malaka darajasi, mehnatning mazmuni, sifati va shart-sharoitlari, ishga munosabat va xulq-atvorga qo'yilgan minimal talablarni belgilaydigan hujjat;

Gulshunos (Floriculturist / Ornamental Grower) - Bu kasb gul ishlab chiqarish bilan shug'ullanadi. Ya'ni, urug'dan boshlab tayyor gulgacha bo'lgan barcha jarayonni boshqaradi. Uning ish joyi - dalalar, issiqxonalar, bog'lar;

Florist (Gul sotuvchi / Gul dizayneri): - Bu kasb gullarni sotish va dizayn qilish bilan shug'ullanadi. Ya'ni, gulshunos yetishtirgan gullardan gul dastalari, kompozitsiyalar yasaydi va mijozlarga sotadi. Uning ish joyi - gul do'konlari;

Agrotexnika (Crop Management) - Gullarni yetishtirishning barcha ilmiy va amaliy usullari. Ekish, sug'orish, o'g'itlash, yerni shudgorlash, o't o'chirish;

Substrat (Growing Medium) - Gullar o'sadigan "tuproq". Lekin bu oddiy tuproq bo'lishi shart emas.

Turlari:

Torf (Peat Moss): Namlikni yaxshi saqlaydi.

Kokos tolasi (Coco Coir): Tabiiy va qayta ishlanadigan material.

Perlit (Perlite) va Vermikulit (Vermiculite): Tuproqqa havoni berish va namlikni saqlash uchun qo'shiladigan mineralalar.

Gidroponika (Hydroponics): Tuproqsiz, faqat suv va ozuqa eritmasida yetishtirish.

EC (Elektro O'tkazuvchanlik - Electrical Conductivity) - O'g'it eritmasining qanchalik "kuchli" ekanligini ko'rsatadi. Raqam qanchalik baland bo'lsa, ozuqa shunchalik ko'p;

pH (Kislotalilik darajasi): - Tuproq yoki suvning kislotali yoki ishqoriy ekanligini ko'rsatadi. Har bir gul uchun ma'lum bir pH darajasi (odatda 5.5-6.5 oralig'ida) optimal hisoblanadi. pH noto'g'ri bo'lsa, gul ozuqalarni o'zlashtira olmaydi;

Integratsiyalash zararkunanda boshqaruvi (IPM - Integrated Pest Management) - Zararkunanda va kasalliklarga qarshi faqat kimyoviy dorilarga emas, balki bir qancha usullarga asoslangan yondashuv;

Biologik nazorat (Biological Control) - Zararli hasharotlarni ularning tabiiy dushmanlari (ya'ni, boshqa hasharotlar) bilan yo'q qilish. Masalan, o'rgimchakkanalarni o'ldiradigan boshqa bir hasharotni issiqxonaga chiqarish;

Izlab topish mumkinlik (Traceability) - Har bir dasta gulni qaysi issiqxonada, qachon yetishtirilganligini aniq bilish mumkin bo'lishi kerak;

Xavfsizlik: - Ishchilar uchun xavfsiz sharoit, qo'llanilgan dorilarning aniq ro'yxati;

Atrof-muhitni muhofaza qilish: - Suv va energiyani tejash, chiqindilarni kamaytirish;

Sifat Standartlari (MPS - Floriculture Sustainability Initiative) - Gollandiya kabi mamlakatlarda keng qo'llaniladi. U faqat gullarning go'zalligini emas, balki qanchalik ekologik va barqarur usulda yetishtirilganligini baholaydi.

3. Kasbiy standartni ishlab chiqishga asos bo'lgan normativ-huquqiy hujjatlar:
O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentyabrdagi «O'zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini yana-da takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi PQ-345-son Qarori;

4. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi qisqartirishlar qo'llaniladi:

TMR – Tarmoq malaka ramkas;

IFUT – O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiy faoliyat turlarining umumdavlat tasniflagichi 2.1-tahriri

II. Kasbiy standartning pasporti

1.	Kasbiy standartning nomi:	Gullar va ularning urug'larini yetishtiruvchi	
2.	Kasbiy faoliyatning asosiy maqsadi:	Gullarga g'amxo'rlik qiluvchi va undan foydalanadigan, gullarni sotadigan va namoyish (ko'rgazma) etadigan, gullarni yetkazib beradigan va tartibga soluvchi shaxs	
3.	IFUT bo'yicha seksiya, bo'lim, guruh, sinf va kichik sinf	A seksiyasi qishloq, o'rmon va baliq xo'jaligi; 01. Dehqonchilik va chorvachilik, ovchilik va bu sohalarda xizmat ko'rsatish; 01.1 Mavsumiy ekinlar yetishtirish; 01.19. Boshqa mavsumiy ekinlarni yetishtirish; 01.19.2. Gullar va ularning urug'larini yetishtirish.	
4.	Kasbiy standartning qisqacha mazmuni:	Gullar navlarini parvarishlab ko'paytirish, urug'larni yetishtirish va ularning sifatini nazorat qilish. Florist bir nechta sektorlardan birida, do'kon muhitida, tadbir kompaniyasida ishlashi yoki turli chakana savdo tashkilotlari yoki savdo nuqtalari uchun dizayn yaratishi mumkin.	
5.	Qamrab olinadigan kasblar ro'yxati va malaka darajasi	Kasblar kodi va nomi:	TMR dagi malaka darajasi:
		61131004 Gulshunos	3
		61132002 Florist-dekorator	2

III. Kasbiy faoliyat turining funksional xaritasi

Kasblar		Mehnat funksiyalari		Mehnat vazifalari	
№	Kodi va nomi	Kodi	Nomi	Kodi	Nomi
1.	61131004 - Gulshunos	A1.3	Mijozlar bilan ishlash va dizayn	A1.01.3	Bozor va iqlimni tahlil qilish
				A1.02.3	Ekin rejasini tuzish
				A1.03.3	Urug'/ko'chat va materiallarni xarid qilish
				A1.04.3	Tuproq/substratni tayyorlash
				A1.05.3	Issiqxona jihozlarini sozlash
		A2.3	Ekish va ko'chat yetishtirish	A2.01.3	Urug'likni sepish va unib chiqishini kuzatish
				A2.02.3	Ko'chatlarni parvarish qilish
				A2.03.3	Ko'chatlarni asosiy joyiga o'tkazish
		A3.3	Parvarishlash va ekologik nazorat	A3.01.3	Sug'orish va o'g'itlash rejimini boshqarish
				A3.02.3	Mikroiqlimni (harorat, namlik, CO2) nazorat qilish
				A3.03.3	O'simliklar salomatligini kuzatish (IPM)
				A3.04.3	Begona o'tlardan tozalash
		A4.3	Yig'im-terim va keyingi ishlov	A4.01.3	Gullarni me'yorli holatda yig'ish
				A4.02.3	Mahsulotni saralash, tasniflash va qadoqlash
				A4.03.3	Sovuq zanjirni (cold chain) ta'minlash
				A4.04.3	Saqlash xonasini boshqarish
		A5.3	Sotish, hisob-kitob va jihozlarni texnik xizmat	A5.01.3	Sotish va logistika tashkil qilish
				A5.02.3	Xarajatlar va daromadlarni hisobga olish
				A5.03.3	Asbob-uskunalarga texnik xizmat ko'rsatish
2.	61132002 - Florist-dekorator	V1.2	Mijozlar bilan ishlash va dizayn	B1.01.2	Mijozning ehtiyojini aniqlash
				B1.02.2	Dizayn konsepsiyasini taklif qilish
				V1.03.2	Narx va byudjetni kelishish
				V1.04.2	Gul kompozitsiyasini yaratish
		V2.2	Gullarni qabul qilish va saqlash	B2.01.2	Kelgan gullarning sifati tekshirish
				B2.02.2	Gullarni to'g'ri saqlash sharoitida joylashtirish

IV. Kasblar kartasi va mehnat funksiyalari tavsifi

Kasbning nomi:	Gulshunos	
Mashg'ulot nomining kodi:	61131	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Malakani baholash tavsiya etiladi	
Ish staji (amaliy tajriba)ga qo'yilgan talablar:	Ta'lim darajasi umumiy o'rta ta'lim bo'lganda 1 yillik amaliy tajriba	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	18 yoshga to'lgan bo'lishi; Erkak va ayol ; Ishga kirishda dastlabki tibbiy ko'rikdan o'tgan bo'lishi lozim.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1) boshlang'ich professional ta'lim 2) o'rta maxsus ta'lim 3) umumiy o'rta ta'lim bo'lganda norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	Ta'lim darajasi umumiy o'rta ta'lim bo'lganda norasmiy (informal) ta'lim talab etiladi.	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	–	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	61131006 - Ko'kalamzorlashtiruvchi 61131003 - Gulchilik va bog'dorchilik sohasida malakali ishchi 75330006 – Gulchi	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	6	Gul dizayneri (floristik dizayner)
	4	Peyzajist-gulchi
	2	Sotuvchi-florist
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
A1.3 Mijozlar bilan ishlash va dizayn	A1.01.3 Bozor va iqlimni tahlil qilish	Mehnat harakatlari :
		1. Eng ko'p daromad keltiradigan gul navlarini aniq belgilash
		2. Ulgurji bozor narxlarini kuzatish
		3. Trendlarni o'rganish
		4. Raqobatchilarni kuzatish
		5. Maxsus kunlar taqvimini tuzish
		6. Iqlim tahlili. O'simliklar uchun eng yaxshi sharoitni yaratish va ob-havo xavflaridan qochish
		7. Uzoq muddatli ob-havo prognozlarini tahlil qilish
		8. Kundalik ob-havo ma'lumotlarini yig'ish
		9. Issiqxona mikroiqlimini tahlil qilish
		10. Suv resurslarini baholash
		11. Iqtisodiy xarajatlar tahlili. Xarajatlarni oldindan bilish va foydani maksimal darajaga olib chiqish
		12. Urug' va o'g'it narxlarini solishtirish
		13. Energiya xarajatlarini hisoblash
		14. Mehnat xarajatlarini rejalashtirish

		15. "Aqlli issiqxona" (Smart Greenhouse) tizimlaridan foydalanish
		Ko'nikmalar:
		Ma'lumot manbalarini topish ko'nikmasiga ega bo'lish va foydalana olish
		Rasmiy statistika idoralari, xalqaro bozor portallari, meteorologiya xizmatlarining veb-saytlari va ilmiy jurnallardan ishonchli ma'lumotlarni tez topa olish
		O'tgan yillarning narxlari, ob-havo ma'lumotlari va sotuvlarini solishtirib, trendlarni ko'ra olish
		Raqobatchilarning kuchli va zaif tomonlarini tahlil qilish (SWOT tahlilini amalga oshirish)
		Raqobatchilar qaysi navlarni yetishtirayotgani, ularning narxlari, mijozlari haqida ochiq ma'lumotlarni (ijtimoiy tarmoqlar, veb-saytlar) yig'ish va tahlil qilish
		Meteorologik tushunchalarni (harorat, namlik, yog'ingarchilik, fotoperiod) va ularning o'simliklar o'sishiga ta'sirini tushunish
		"Kunning uzunligi (fotoperiod) xrizantemalarning gullashiga qanday ta'sir qiladi?" kabi savollarga javob bera olish
		Tashqi ob-havo sharoiti o'zgarganda, issiqxona ichidagi sharoit qanday o'zgarishini oldindan aytish
		Mavsum davomida ekinlarga qancha suv kerak bo'lishini va yog'ingarchilik hisobini oldindan hisoblab chiqish
		Xarajatlar, bozor talabi va raqobat asosida o'z mahsuloti uchun raqobatbardosh narx belgilay olish
		Barcha xarajat turlarini (o'zgaruvchan va doimiy) ajrata olish va ularni boshqarish
		Kelgusi mavsumdagi asosiy xavflarni (masalan, erta sovuq, narxlarning tushib ketishi) aniqlash va ularga qarshi reja tuzish
		CRM (Mijozlar bilan ishlash tizimi) va ERP (Korxona resurslarini rejalashtirish) dasturlaridan foydalana olish
		Excel yoki oddiy statistik dasturlarda regressiya tahlili, o'rtacha qiymat va standart chetlanishni hisoblash
		SWOT tahlilini (Kuchli va zaif tomonlar, Imkoniyatlar va Tavakkalchiliklar) amaliyotda qo'llay olish
		Oddiy moliyaviy hisobotlar (daromadlar va xarajatlar smetasi) tuzish va tushunish
		Bilimlar:
		To'g'ridan-to'g'ri raqobat (boshqa gulshunoslar) va bilvosita raqobat (boshqa sovg'a mahsulotlari) haqida bilish
		Kimga sotish kerak? Katta gul do'konlariga ulgurji narxda miqdorda sotishmi yoki to'g'ridan-to'g'ri yakka mijozlarga chakana sotishmi?
		Bir dasta gulning butun xarajatini (o'zgaruvchan va doimiy) qanday hisoblash kerakligini bilish

		Qancha foyda qilish kerak va investitsiya qancha vaqtda o'zini qoplashini hisoblash
		Fotoperiodizm: O'simliklarning yorug'lik davomiyligiga qanday javob berishini bilish. Masalan, xrizantemalar qisqargan kun uzunligida gullaydi
		Termoperiodizm: Kunduzi va kechasi haroratining o'zgarishi o'simlik o'sishiga qanday ta'sir qiladi
		Vernalizatsiya: Ba'zi o'simliklar (masalan, lola) gullashi uchun ma'lum muddat sovuqqa muhtoj
		Harorat, yog'ingarchilik, nisbiy namlik, quyosh nurlanishi, shamol tezligi va ularning o'simliklar bilan bog'liqligi
		Turli xil prognoz modellari (raqamli, statistik) va ularning ishonchlilik darajasi haqida ma'lumot
		Uzoq muddatda mintaqaning iqlimi qanday o'zgarayotganini bilish va bunga moslashish strategiyasini ishlab chiqish
		Issiqxona energiya balansi: Quyosh energiyasi, issiqlik yo'qotilishi va havoning almashinuvini tushunish
		Xalqaro gul savdosi qonunlari, standartlari (GlobalG.A.P.) va logistika zanjiri haqida ma'lumot
		Zamonaviy issiqxonalarda qo'llaniladigan iqlimni boshqarish algoritmlari va energiya samaradorligi tamoyillari
		Quyosh energiyasidan foydalangan holda issiqxonani sovutish texnologiyalari haqida bilimga ega
		Ob-havo va bozor narxlari o'zgarishidan himoyalaniş usullari (masalan, oldi-sotdi shartnomalari, sug'urta) haqida ma'lumot
		Suvni tejash, biologik xilma-xillikni saqlash va atrof-muhitga zararsiz ishlab chiqarish usullari
	A1.02.3 Ekin rejasini tuzish	Mehnat harakatlari:
		1. Qaysi gul navlarini, qancha va qachon ekish kerakligini belgilash
		2. Bozor tahlili asosida nav tanlash
		3. Ekin sikllarini rejalashtirish
		4. Issiqxona maydonini taqsimlash: Qaysi nav qaysi issiqxonada yoki uning qaysi qismida ekilishini belgilash. Bunga yer almashinuv (crop rotation) prinsipini ham hisobga olish kerak
		5. Butun mavsum davomida kerak bo'ladigan barcha materiallarni oldindan buyurtma qilish
		6. Urug' va ko'chatlar sonini hisoblash
		7. Substrat (tuproq aralashmasi) hajmini hisoblash
		8. O'g'it va dorilarni rejalashtirish
		9. Ishchilar va texnikani qachon va qancha kerak bo'lishini oldindan bilish
		10. Barcha xarajatlar va kutilayotgan daromadni oldindan ko'rib chiqish

	11. Xarajatlar smetasini tuzish: Barcha xomashyo, ish haqi, energiya, transport va boshqa xarajatlarni batafsil ro'yxatini tuzish
	12. Daromadni prognozlash: Rejalashtirilgan hosil miqdori va bozor narxlariga asoslanib, umumiy daromadni hisoblash
	13. Foyda va zararni tahlil qilish: Daromaddan xarajatlarni ayirib, operatsion foyda va sof foydani hisoblash. Agar reja foyda keltirmasa, uni qaytadan ko'rib chiqish
	14. Maxsus dasturlar yordamida ekin rejasi tuzish - Dasturga urug' ekilgan sana kiritilganda, u avtomatik ravishda yig'im-terim sanasini, o'sish davridagi parvarish ishlari vaqtini va resurslar ehtiyojini hisoblab beradi
	15. Just-In-Time (JIT) Yetkazib berish tizimi Xomashyolar (substrat, o'g'it) ishlab chiqarishga bir necha kun qolganda buyurtma qilinadi, omborda uzoq vaqt saqlanmaydi
	16. Har bir gul navi uchun uning o'sishi uchun optimal sharoitlar (harorat, yorug'lik, namlik) va parvarish protokollari yozma holda (yoki raqamli shaklda) tuziladi
	17. Yig'im-terim boshlanishidan oldin, mahsulotni qayerga, qanday va qachon yetkazib berish kerakligi to'g'risida oldindan shartnoma tuziladi va logistika rejasi ishlab chiqiladi
	Ko'nikmalar:
	Ekish va yig'im sanalarini avtomatik hisoblaydigan formula yozish, xarajatlar va daromadlarni solishtiradigan grafik ya'ni Excel yoki Google Sheets kabi dasturlarda murakkab jadvallar, formulalar va grafiklar yaratish
	Dasturga urug' ekilgan sanani kiritish va uning yordamida yig'im-terim sanasini, resurslar ehtiyojini avtomatik hisoblash
	Murakkab ma'lumotlarni tushunarli diagramma va sxemalarga aylantirish
	Maydon va hajmlarni hisoblash ko'nikmasi
	Byudjet tuzish va moliyaviy tahlil ko'nikmasi
	Mantiqiy ketma-ketlikni tuzish ko'nikmasi
	Kommunikatsiya va hamkorlik ko'nikmalari
	Prognozlash va riskni baholash ko'nikmasi
	Ma'lumotlar bazasini boshqarish ko'nikmasi
	Bilimlar:
	O'simlikshunoslik va agronomiya bilimlari o'simlik fenologiyasi
	Fotoperiodizm, termoperiodizm, vernalizatsiya bilimi
	Tuproqshunoslik va ozuqa rejimi bilimlari: Substratlar hususiyatlari, o'g'itlar kimyosi va qo'llash usullari
	Energiya balansi va suv muvozanati
	Moliyaviy xarajatlar va narxni belgilash

		Raqamli issiqxona modellashtirish (Digital Greenhouse Modeling) - maxsus dasturlar yordamida issiqxona sharoitini va ekin o'sishini oldindan modellashtirish bilimi
		Intellectual suv boshqaruvi (Smart Water Management) - Suv sifati, o'simlik transpiratsiyasi va drenaj tizimlari haqida bilim
A1.03.3 Urug'/ko'chat va materiallarni xarid qilish		Xalqaro bozorda mahsulot sotish uchun zarur bo'lgan qat'iy qoidalar va me'yorlar bilimi
		Mahsulotni yig'ishdan sotishgacha bo'lgan butun zanjirni boshqarish bilimi
		Mehnat harakatlari:
		1. Ekin rejasida belgilangan navlar va maydonlar uchun aniq miqdordagi materiallarni ro'yxatga olish
		2. Ekin rejasidan foydalanish: Rejada ko'rsatilgan har bir gul navi uchun kerak bo'ladigan urug' yoki ko'chatlar sonini hisoblash
		3. Substrat va o'g'it hajmini hisoblash: Ekiладigan umumiy maydon va idishlar soniga qarab qancha tuproq aralashmasi va o'g'it kerakligini aniq hisoblab chiqish
		4. Kichik materiallarni ro'yxatga olish: Gul idishlari, plastik qoplar, belkuraklar, himoya kiyimlari kabi kundalik ishlatiladigan narsalarni ham unutmaslik
		5. Sifatli mahsulotni eng yaxshi narxda topish
		6. Har bir material uchun 3-4 ta ishonchli kompaniyaning narxlarini so'rash va solishtirish
		7. Sifat va Kafolatni tekshirish. Urug'larning unib chiqish foizi, ko'chatlarning kasalliklarga chidamliligi va materiallarning sertifikatlari haqida ma'lumot olish
		8. Yetkazib beruvchi reputatsiyasini o'rganish: Boshqa fermerlar bilan suhbatlashib, etkazib beruvchining ishonchliligi va mahsulot sifatini tekshirish
		9. Barcha xaridlarni rasmiylashtirish va byudjetga mos kelishini ta'minlash
		10. Kelgan materiallarning sifat va miqdori to'g'ri ekanligini tekshirish
		11. Xarid qilingan materiallarni to'g'ri saqlash va ularning hisobini yuritish
		12. Maxsus onlayn platformalar orqali barcha yetkazib beruvchilar bilan bog'lanish, narxlarni solishtirish va buyurtma berish
		13. Har bir ko'chat partiyasi laboratoriyada viruslar va kasalliklar uchun testdan o'tkazish
		14. Har bir urug' va ko'chat partiyasining butun kelib chiqish tarixi (qayerda, qachon yetishtirilgan) aniq kuzatish
		Ko'nikmalar:
		Turli etkazib beruvchilarning ishonchliligi, mahsulot sifati va xizmat ko'rsatish darajasini solishtira olish

		Bir xil mahsulot uchun turli etkazib beruvchilarning narxlarini solishtirib, eng yaxshi narx-sifat nisbatini topa olish
		Narx, yetkazib berish shartlari, to'lov muddatlari va kafolatlar bo'yicha o'z foydasiga kelishuvlarga erisha olish
		Yetkazib beruvchidan mahsulotning barcha xususiyatlari haqida to'liq ma'lumot olish
		Ajratilgan byudjet doirasida eng zarur materiallarni ustuvorlik tartibida sotib olish
		Xarid shartnomasidagi barcha bandlarni (miqdor, narx, muddat, jarima, kafolat) tushunish va ularni to'g'ri talqin qilish
		Kelgan materiallarning sifati va miqdori to'g'riligini tezda baholay olish
		Katta partiyalardan namuna olib, ularning sifatini sinab ko'rish
		Onlayn xarid platformalari, elektron kataloglar va zamonaviy aloqa vositalaridan samarali foydalana olish
		Import qilish jarayonlari, bojxona rasmiylashtirish va xalqaro to'lov tizimlarini tushunish
		Uzoq muddatli va ishonchli etkazib beruvchilar bilan mustahkam aloqalarni yo'lga qo'yish va ushlab turish
		Xarid qilishdagi xavflarni (kechikish, sifat muammosi, narx o'zgarishi) oldindan ko'rib chiqish va ularga qarshi chora ko'ra olish
		Yetkazib beruvchining ekologik va ijtimoiy mas'uliyat standartlariga rioya qilish darajasini baholay olish
		Bilimlar:
		Urug' turlari va xususiyatlari
		Biologik, kimyoviy, texnologik, huquqiy va iqtisodiy bilimlar
		Ko'chat turlari va sifat ko'rsatkichlari
		Sertifikatlashtirish va karantin talablari
		Substratlar (O'stirish muhiti) kimyosi
		O'g'itlar va kimyoviy moddalar haqida bilim
		Issiqxona materiallari texnologiyasi
		Xarid va sotish shartnoma huquqi
		Logistika va bojxona jarayonlari
		Soliq va hisob-kitob asoslari
		Navlar himoyasi (Plant Breeders' Rights) qonunlari
		Aqlli issiqxona sensorlari, avtomatik sug'orish tizimlari, iqlimni boshqarish dasturlari
		Qayta ishlanadigan substratlar, organik o'g'itlar, biologik nazorat agentlari
		Asosiy genetika qonunlari, navlarning irsiy xususiyatlari
	A1.04.3 Tuproq/substratni tayyorlash	Mehnat harakatlari:
		1. Mavjud tuproq holatini aniqlash va kerakli materiallarni hisoblash
		2. Tuproq namunasini olish

		3. Laboratoriya tahlili uchun yuborish
		4. Tahlil natijalariga asoslanib, qancha yangi substrat, ohak, o'g'it va boshqa materiallar kerakligini hisoblab chiqish
		5. O'simliklar uchun optimal o'sish muhitini yaratish
		6. Eski tuproqni tozalash
		7. pH va EC ni sozlash
		8. Yangi mavsumda kasallik va zararkunandalarning oldini olish
		9. Termal dezinfeksiya (Bug' bilan ishlov berish)
		10. Kimyoviy dezinfeksiya
		11. Solarizatsiya
		12. Tuproqni ekish uchun to'liq tayyor holga keltirish
		13. Tuproqsiz ishlab chiqarish (Hydroponics/Aeroponics)
		14. Tuproq o'rniga mineral o'g'it eritmasi yoki tomirga purkaladigan suv o'g'it aralashmasidan foydalaniladi
		Ko'nikmalar:
		Tuproq tahlil natijalarini tushunish ko'nikmasi
		Tuproq tuzilishini sezish ko'nikmasi: tuproqni qo'lida siqib, namlik va unumdorlik darajasini aniqlay olish
		Qishloq xo'jaligi texnikasini boshqarish ko'nikmasi: Traktor, kultivator, freza va boshqa tuproq ishlov berish uskunalarini ishlata olish
		Aniq o'lchov va aralashtirish ko'nikmasi: substrat komponentlarini (torf, kokos tolasi, perlit) aniq nisbatda o'lchab, bir xil sifatli aralashma tayyorlay olish.
		Dezinfeksiya usullarini qo'llash ko'nikmasi: bug', kimyoviy moddalar yoki solarizatsiya usullaridan xavfsiz foydalana olish.
		Muammoni aniqlash va yechish ko'nikmalari: tuproqning tuzlanganligi, suv o'tkazmasligi yoki ozuqa etishmovchiligi kabi muammolarni tashxislay olish
		Ob-havo sharoiti (yomg'ir, qurg'oqchilik) o'zgarishiga qarab tuproq tayyorlash rejasini o'zgartira olish
		Substratni qayta ishlash, suv va o'g'itni tejash usullarini qo'llash
		Tuproq mikrobiologiyasini yaxshilovchi biologik preparatlardan foydalana olish
		Og'ir texnika va kimyoviy moddalar bilan ishlashda xavfsizlik qoidalariga qat'iy rioya qilish
		Tayyor substratning sifat me'yorlariga mosligini tekshira olish
		Bilimlar:
		Gidroponik va aeroponik tizimlarda ishlash tamoyillari
		Substratni qayta ishlash, suv va o'g'itni tejash texnologiyalari
		Sensordlardan olingan ma'lumotlarni tahlil qilish va ular asosida qaror qabul qilish

		Mikoriza, foydali bakteriyalar va boshqa biologik preparatlardan foydalanish
		Tuproq eroziyasining oldini olish, organik moddalarni saqlash
A1.05.3 Issiqxona jihozlarini sozlash		Mehnat harakatlari:
		1. Isitish tizimini sozlash: Gullarning o'sishi uchun optimal haroratni (kecha/kunduz) ta'minlash
		2. Qozon yoki issiqlik generatorini ishga tushurish: Mavsum boshlanishidan oldin barcha isitish tizimlarini ish holatiga keltirish
		3. Harorat kontrollerlarini o'rnatish: Har bir issiqxona zonasida kerakli haroratni sozlash (masalan, kechasi +18°C, kunduzi +22°C)
		4. Issiqlik quvurlarini va radiatorlarni tekshirish: Barcha issiqlik tarqatish elementlarining tozaligi va ishlashini tekshirish
		5. Harorat zonalarini belgilash: Har xil turdagi gullar uchun alohida harorat rejimlarini sozlash
		6. Ventilyatsiya va sovutish tizimlarini sozlash: Issiqxonada havoning almashinuvini ta'minlash va ortiqcha issiqlikni olib tashlash
		7. Yon oynalarni (venting) sozlash: Avtomatik yoki qo'lda boshqariladigan oynalarning ochilish burchagini sozlash
		8. Exhaust fanlarini tekshirish: Barcha shamollatish fanlarining ishlashi, beltlari va motorlarini tekshirish
		9. Fogging (tumanlash) yoki pad cooling (sovutish panellari) tizimini sozlash: Havoni sovutish tizimlarini ishga tushurish va kerakli namlik darajasini sozlash
		10. Shade screen (soya tarmoqlari) ni sinab ko'rish: Soya berish tarmoqlarining ochilish-yopilish mexanizmlarini tekshirish
		11. Sug'orish tizimlarini sozlash Har bir gul turi uchun aniq miqdorda va vaqtida suv ta'minlash
		12. Asosiy nasos va filtrlarni tekshirish: Sug'orish tizimining asosiy qismlarini tozalash va ish holatiga keltirish
		13. Drenaj tizimini tekshirish: Ortiqcha suvning chiqib ketish yo'llarini tozalash
		14. Kapillyar (tomchilatib sug'orish) tizimini sozlash: Har bir emiterning suv chiqish tezligini va bir xilligini tekshirish
		15. Avtomatik sug'orish dasturini kiritish: Kontrollerga mavsum va gul turiga mos sug'orish jadvalini yuklash
		16. Yorug'lik va CO ₂ tizimlarini sozlash: O'simliklar uchun yorug'lik va uglerod angidrid miqdorini optimallashtirish
		17. Barcha tizimlarni markaziy boshqarish va monitoring qilish
		18. Kompyuter yoki PLC dasturini yangilash
		19. Barcha sensorlarni kalibrlash: Harorat, namlik, yorug'lik va CO ₂ sensorlarini tekshirish va kerak bo'lsa kalibrlash

		20. Zonalar bo'yicha boshqaruv parametrlarini sozlash: Har xil gullar uchun alohida mikroiklim parametrlarini belgilash Ko'nikmalar: Texnik diagnostika ko'nikmalari muammolarni aniqlash ko'nikmasi Asbob-uskunalar bilan ishlash ko'nikmasi: Multimetr, sensor kalibratorlari, boshm o'lchagich kabi asboblardan foydalana olish Boshqaruv interfeysi bilan ishlash ko'nikmasi: Issiqxona boshqaruv tizimining kompyuter yoki planshet interfeysini tushunish va unda ishlay olish Ma'lumotlarni tahlil qilish ko'nikmasi Elektr sxemalarini o'qish, relelarni, kontaktorlarni va sensorni almashtira olish Mexanik moslamalarni sozlash ko'nikmasi: Ventilyatsiya oynalarining mexanizmlarini, nasoslarning beltlarini va suv o'tkazgichlarning fitinklarini sozlash Energiya samaradorligini optimallashtirish ko'nikmasi: Bulutli tizimlar bilan ishlash ko'nikmasi: Onlayn platformalar orqali issiqxonani masofadan boshqarish va monitoring qilish AI (Sun'iy Intellekt) Asistenti bilan ishlash ko'nikmasi Kross-funksional diagnostika ko'nikmasi Favqulodda vaziyatlarda (masalan, kuchli sovuq, elektr uzilishi) tezda qaror qabul qilish va muammoni bartaraf etish Xavfsizlik protokollariga rioya qilish ko'nikmasi Bilimlar: Issiqxona iqlimi boshqaruvi bilimlari Issiqxona energetikasi, psixrometrik diagramma, issiqxona havo aerodinamikasi Elektr va avtomatika bilimlari, asosiy elektr sxemalari, sensorlar va kalibratsiya, Proporsional-Integral-Differensial PID kontrollerlar Suv va gidravlika bilimlari, sug'orish tizimlari gidravlikasi, suv kimyosi Fotosintez va o'simlik fiziologiyasi, fotosintez parametrlari, o'simlik transpiratsiyasi
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. O'z harakatlari, ish natijalari va boshqalarning harakatlari uchun javobgarlik 2. Muammolarni hal qilishda zaruratdan kelib chiqib mustaqil qaror qabul qilish
A2.3 Ekish va ko'chat yetishtirish	A2.01.3 Urug'likni sepish va unib chiqishini kuzatish	Mehnat harakatlari: 1. Oldindan tayyorgarlik: Urug' sepish uchun eng qulay sharoitni yaratish 2. Substratni namlash: Sepishdan oldin substratni (o'stirish muhitini) to'g'ri darajada namlash. U quruq ham, loyqa ham bo'lmasligi kerak

	3. Idishlarni (kassetkalarni) tozalash va dezinfeksiya qilish: Agar idishlar qayta ishlatilayotgan bo'lsa, ularni kasallik qoldiqlaridan tozalash uchun maxsus eritmada yuvish 4. Ish joyini va asboblarni tayyorlash: Urug' sepish joyini tozalash, kerakli asboblarni (sepguvchilar, tamperlar)ni tayyorlash 5. Urug'larni sepish: Har bir urug'ni optimal chuqurlikda va masofada joylashtirish 6. Substratni idishlarga bir xil tarzda to'ldirish: Har bir kassetka hujayrasiga bir xil miqdorda substrat solish va ortiqcha qismini olib tashlash 7. Chuqurlikni belgilash: Har bir urug' turi uchun to'g'ri chuqurlikda (odatda urug' o'lchamining 2-3 baravariga teng) joy tayyorlash 8. Aniq sepish: Har bir hujayraga aniq 1 ta urug' sepish. Buni qo'l bilan yoki maxsus vakuum sepguvchi yordamida amalga oshirish 9. Ustini yopish: Sepilgan urug'larni yana substratning yupqa qatlami (taxminan 0.5-1 sm) bilan qoplash va yengil siqib qo'yish (tampirlash) 10. Dastlabki parvarish: Unib chiqish uchun zarur bo'lgan nam, iliq va qorong'u muhitni ta'minlash 11. Yengil sug'orish: Sepishdan keyin purkagich yordamida yengil sug'orish qilish, urug'larni joyidan qimirlatmaslik 12. Namlikni saqlash: Idishlarni plastik qopqoq yoki plastik plyonka bilan yopib, namlikni saqlash 13. To'g'ri haroratni ta'minlash: Har bir urug' turi uchun optimal haroratda (masalan, ko'pchilik gullar uchun 20-24°C) saqlash. Ba'zan pastki isitish talab qilinadi 14. Unib chiqishini kuzatish va qayta parvarish: Urug'larning sog'lom o'sishini ta'minlash va muammolarni erta aniqlash 15. Kundalik kuzatish: Har kuni namlik, harorat va unb chiqish belgilarini tekshirish 16. Plastik qopqoqni olib tashlash: Birinchi nihollar paydo bo'lgach, namlikni saqlovchi plyonkani olib tashlash yoki havo almashinuvi uchun teshiklar ochish 17. Yorug'likka o'tkazish: Nihollar paydo bo'lgach, ularni yorug'roq joyga o'tkazish, lekin to'g'ridan-to'g'ri quyosh nurlaridan himoya qilish 18. Unib chiqish foizini hisoblash: Ma'lum bir vaqt o'tgach, nechta urug' unb chiqqanligini hisoblab, unb chiqish foizini aniqlash. Bu kelajakdagi urug' sotib olish uchun muhim ma'lumot 19. To'liq avtomatlashtirilgan urug' sepish xonalari: Robotlar kassetalarni to'ldiradi, urug'larni aniq joylashtiradi va ularni belgilangan joyga tashiydi 20. Aniq protokollar va jadvallar: Har bir urug' navi uchun uning sepish chuqurligi, optimal harorati, unb chiqishiga ketadigan vaqt va kerakli yorug'lik miqdori jadvali mavjud
--	--

		21. Maxsus urug'larni qo'llash: "Pelletted" (qobiqqa o'ralgan) va "Primed" (o'sishga tayyorlangan) urug'lardan foydalanish
		22. Ilg'or namlik va harorat nazorati: Xonaning har bir burchagida namlik va haroratni o'lchaydigan sensorlar o'rnatilgan
		23. Yorug'lik boshqaruvi: Unib chiqqan nihollarning o'sishini boshqarish uchun maxsus spektrdagi LED chiroqlar ishlatiladi
		Ko'nikmalar:
		Nozik boshqaruv ko'nikmalari: Kichik detallarni ko'ra olish ko'nikmasi: Urug'larning eng mayda o'zgarishlarini (rang, shakl, hajm) seza olish
		Aniq harakatlar ko'nikmasi: Qo'l va barmoqlarning mayda harakatlarini aniq boshqara olish
		Kuzatuv va tahlil ko'nikmalari. O'zgarishlarni aniqlash ko'nikmasi. Nihollarning kunlik o'sishidagi eng mayda farqlarni payqay olish
		Nihollardagi kasallik yoki ozuqa etishmovchiligi alomatlarini dastlabki bosqichda aniqlay olish
		Har bir urug' partiyasini alohida kuzatish va ma'lumotlarni saqlash
		Yig'ilgan ma'lumotlardan foydali xulosalar chiqara olish
		Harorat, namlik va yorug'lik o'zgarishlariga tezda moslasha olish
		Kutilmagan muammolarga tezda yechim topa olish
		Raqamli monitoring ko'nikmalari: O'sish kamerasi va sensorlar yordamida ma'lumotlarni o'qish va tahlil qilish.
		Unib chiqish statistikasini hisoblash va grafiklar yordamida tahlil qilish
		Biologik laboratoriya ko'nikmalari: Steril ishlash, namuna olish va mikroskopda tekshirish
		Avtomatik uskunalar bilan ishlash ko'nikmasi: Vakuum sepguvchi va avtomatik sug'orish tizimlarini sozlash
		Muammolar haqida aniq va vaqtida hisobot berish
		Bilimlar:
		Urug'ning o'sishini boshqaruvchi gormonal jarayonlar (gibberellin, sitokinin)
		Substrattagi foydali mikroorganizmlar (Trichoderma) va ularning urug' himoyasidagi roli
		Har bir nihol turi uchun kerak bo'ladigan kunlik yorug'lik miqdori va uning ta'siri.
		Tuproq namligi, harorati va elektr o'tkazuvchanligini o'lchaydigan sensorlarning ishlashi
		Unib chiqish foizini hisoblash, o'rtacha o'sish muddatini aniqlash va statistik tahlillar o'tkazish
	A2.02.3	Mehnat harakatlari:
		1. Suv va namlikni boshqarish.

	Ko'chatlarni parvarish qilish	2. Substrat namligini tekshirish: Kuniga bir necha marta barmoq yoki sensor yordamida tuproqning namligini tekshirish
		3. Maqsadli sug'orish: Ko'chat ildizlariga suv berish, barglariga emas. Purkagich yordamida yengil sug'orish
		4. Sug'orish rejimini sozlash: Kunning eng salqin vaqtida (ertalab yoki kechqurun) sug'orish
		5. Ko'chatlarning sog'lom o'sishi uchun zarur ozuqa moddalarini ta'minlash
		6. EC (Elektr o'tkazuvchanlik) ni kuzatish: O'g'itlarning konsentratsiyasini har hafta o'lchash
		7. pH darajasini nazorat qilish: Tuproqning kislotalilik darajasini 5.5-6.5 oralig'ida saqlash
		8. Dastlabki bosqichda suvda eriydigan kuchsiz o'g'itlardan foydalanish
		9. O'sish uchun optimal mikroiklimni ta'minlash
		10. Quyoshli soatlar sonini kuzatish va kerak bo'lsa qo'shimcha yoritish
		11. Kechasi haroratni kunduzgiga nisbatan 3-5°C pastroq saqlash (bu ko'chatlarni mustahkamlaydi)
		12. Issiqxonada to'g'ri havo almashinuvini yo'lga qo'yish
		13. Ko'chatlarning sifati va shaklini yaxshilash
		14. Ko'chatlar bir-biriga tegmasligi uchun ular orasidagi masofani kuzatish
		15. Sariq yoki kasal barglarni olib tashlash
		16. Qo'lda yoki mexanik usulda begona o'tlarni olib tashlash
		17. Ko'chatlarni kasallik va zararkunandalardan himoya qilish
		18. Barglar, poyalar va ildizlarni kasallik belgilari bo'yicha tekshirish
		19. Zararli hasharotlar paydo bo'lsa, ularga qarshi tabiiy dushmanlarni chiqarish
		20. Faqat zarurat tug'ilganda va himoya kiyimlarida ishlatish
		21. Ko'chatlarni asosiy joyiga ko'chirishga tayyorlash
		22. Bir xil o'lcham va kuchdagi ko'chatlarni guruhlash
		23. Ko'chatlarni tashqi sharoitga moslashtirish uchun bir necha kun davomida kuniga bir necha soat ochiq havoga chiqarish
		24. Asosiy joyga faqat sog'lom ko'chatlarni ko'chirish
		25. Sensorlar substrat namligini o'lchaydi va avtomatik sug'orish tizimini boshqaradi
		26. (Kunlik Yorug'lik Miqdori) va haroratni avtomatik boshqarish tizimlarini joriy etish
		27. Birinchi navbatda biologik nazorat, faqat zarurat bo'lganda kimyoviy usullar
		28. Ko'chatlarni bosqichma-bosqich tashqi haroratga moslashtirish uchun avtomatik kameralarni iloji boricha o'rnatish

		29. Har bir ko'chat partiyasining raqamli pasporti va kuzatuv tarixi
		Ko'nikmalar:
		Ko'chatlarning barg rangi, poya qalinligi va o'sish tezligi orqali ularning salomatligi va ozuqa holati haqida xulosa chiqara olish
		Kasallik yoki zararkunanda zararining dastlabki belgilarini payqay olish
		Ko'chatning yoshi va holatiga qarab, unga kerakli miqdordagi suv va o'g'itni aniq berish
		Kichik ko'chatlar bilan ishlashda qo'l va barmoqlarning nozik harakatlarini boshqarish
		Ob-havo o'zgarishi (masalan, to'satdan issiq kun) yoki boshqa kutilmagan vaziyatlarga tezda reaksiya ko'rsatish
		Cheklangan resurslar (vaqt, dorilar) bilan eng samarali yechimni topish
		Har bir ko'chat partiyasini alohida kuzatish va ularning rivojlanishini qayd etib borish
		Ma'lumotlarni qayta ishlash ko'nikmasi
		Foydali hasharotlarni (masalan, parazit o'simliklar) qachon va qanday chiqarishni bilish
		Substrat namligi, harorat sensorlaridan kelayotgan ma'lumotlarni tushunish va tahlil qilish
		Ko'chatlarni tashqi sharoitga bosqichma-bosqich moslashtirish
		Sug'orish, yorug'lik va ventilyatsiya tizimlarini birgalikda boshqarish
		Kuzatilgan muammolar va natijalar haqida aniq va tushunarli hisobot tayyorlash
		Bilimlar:
		O'simlik fiziologiyasi va biologiyasi ya'ni o'simlik o'sish bosqichlari, fotosintez va nafas olish, transpiratsiya (suv bug'lanishi)
		Ozuqa va kimyo bilimlari: Asosiy ozuqa elementlari, substrat kimyosi, suv kimyosi
		Kasalliklar va zararkunandalar bo'yicha bilimi: ko'chat kasalliklari, zararkunanda hasharotlari, biologik nazorat
		Mikroiqlim boshqaruvi: Harorat va namlik muvozanati, havoning almashinushi va karbonat angidrid darajasi
		Fotobiologiya: Turli yorug'lik spektrlarining (kok, qizil, uzoq qizil) o'sishga ta'siri
	A2.03.3 Ko'chatlarni asosiy joyiga o'tkazish	Mehnat harakatlari:
		1. Ko'chatni yangi joyga ko'chirishga tayyorlash
		2. Ko'chirishdan 12-24 soat oldin ko'chatlarni yaxshilab sug'orish. Bu ildizlar tuproq bilan birga olinishini osonlashtiradi va "transplant shokining" og'irligini kamaytiradi

		3. Tuproqni yumshatish, begona o'tlarni tozalash va kerak bo'lsa, dastlabki o'g'itlarni qo'shish
		4. Ko'chat ko'chirish uchun kerak bo'ladigan asboblarni (kurak, ko'chat ko'chirgich, idishlar) tayyorlash
		5. Ko'chatlarni ajratish va tayyorlash
		6. Ko'chatlarni asl o'sish joyidan xavfsiz olib olish
		7. Ko'chatni kasseta yoki idishidan ehtiyotkorlik bilan olib chiqish, ildizlar zararlanmasligiga e'tibor berish
		8. Agar ko'chat bitta idishda ko'p bo'lsa, ularni ajratishda ildiz atrofidagi tuproq to'pi buzilmasligiga harakat qilish
		9. Faqat sog'lom, mustahkam va kasalsiz ko'chatlarni tanlab olish. Zaif va kasal ko'chatlarni olib tashlash
		10. Ko'chatlarni yangi joyiga to'g'ri joylashtirish
		11. Yangi joyda ko'chat ildizlariga mos keladigan chuqurlik va kenglikda teshik qazish
		12. Ko'chatni asl o'sgan chuqurligida (tuproq sathidan yuqoriga ko'tarmasdan) ekish. Chuqur ekish poyani chiritti, sayoz ekish esa ildizlarni quritadi
		13. Ko'chatni yangi joyiga qo'yib, atrofidagi tuproqni yengil siqib qo'yish (haddan tashqari qattiq siqmaslik). Bu ildiz va tuproq o'rtasida aloqani yaxshilaydi
		14. Ko'chirishdan so'ng darhol "o'rnatish sug'orishi" qilish. Bu tuproqni ildiz atrofiga mahkamlaydi va havo bo'shliqlarini olib tashlaydi
		15. Ko'chirishdan keyingi parvarish. Ko'chatlarni yangi muhitga moslashishiga yordam berish
		16. Agar quyosh kuchli bo'lsa, ko'chatlarni soya bilan bir necha kun himoya qilish
		17. Tuproqni doim yengil nam holatida saqlash, lekin ortiqcha sug'ormaslik
		18. Ko'chatlarning yangi joyga qanday moslashayotganini kuzatish. Agar "transplant shoki" belgilari (barglarning so'lishi, o'sishning to'xtashi) uzoq davom etsa, chora ko'rish
		19. Ko'chat ko'chirish traktorlari va o'rnatish mashinalaridan foydalanish
		20. Ko'chirish paytida teshikka fosforga boy o'g'it eritmasi quyish
		21. Ko'chat atrofidagi tuproqni organik yoki plastik qoplamalar bilan qoplash
		22. Ko'chatlar ko'chirilgandan so'ng darhol avtomatik tomchilatib sug'orish sug'orish tizimini ishga tushirish
		23. Har bir ko'chatni alohida-dezinfeksiyalangan idishga ekish
		Ko'nikmalar:
		Ko'chatni idishidan olayotganda ildizlar va ular atrofidagi tuproq to'pi butunligicha qolishiga e'tibor berish
		Ko'chatni poyadan ushlamaslik, balki kasseta tubini bosish yoki aylantirib, ildiz to'pi bilan birga olib chiqish

		Ko'chatlarni ildizlari qurimasidan oldin tezda yangi joyiga ko'chirish
		Bir vaqtning o'zida 2-3 ta ko'chatni olib, ularni darhol ekish. Ildizlarning ochiq havoda uzoq vaqt qolishiga yo'l qo'ymaslik
		Ko'chat ildizining hajmiga qarab, yangi joyda kerakli chuqurlik va kenglikdagi teshikni tezda tayyorlay olish
		Teshik ko'chat ildiz to'pidan bir oz kengroq va chuqurroq bo'lishi kerakligini bilish va buni amalda ko'rsata olish
		Barcha ko'chatlarni bir xil chuqurlikda va bir tekis qatorda ekish
		Arqon yoki o'lchov asbobi yordamida qatorlarni tekislash va har bir ko'chat orasidagi masofani aniq saqlash
		Ko'chatlarning yangi joyga ko'chirilgandan keyingi stress holatini aniqlay olish
		Ko'chatni olayotganda ildizlarning sog'lom (oq rang) yoki kasal (jigarrang, yumshoq) ekanligini farqlay olish
		Kassetkalarni o'rniga qo'yish, teshik qazish, ko'chatni o'tkazish va sug'orish jarayonlarini ketma-ket va uzluksiz bajarish
		Issiq kunda kechqurun, bulutli kunda kunduzi ko'chirish. Yomg'ir yomg'ir yogayotgan paytda ko'chirishni to'xtatish
		Mexanizatsiyalashgan ko'chat ko'chirish uskunalarini boshqarish
		Ko'chat ko'chirilgan joyga kapillyar naychalarni tezda ulash va sozlash
		Ko'chatlarni o'rnatish paytida ishlatiladigan maxsus o'g'it eritmasini tayyorlash
		Tuproq tahlili natijalariga ko'ra ekish chuqurligi va masofasini sozlash
		Bilimlar:
		Ko'chat yangi joyga ko'chirilganda yuzaga keladigan fiziologik stress va uning sabablari (asosiy ildizlarning uzilishi, namlik o'zgarishi, mikroiklim farqi)
		Ildizlarning qanday o'sishi va yangi tuproqda qanday rivojlanishi
		Turli tuproq turlari va ularning xususiyatlari
		Tuproqning suvni ushlab turish qobiliyati va havo o'tkazuvchanligi
		Har xil o'simlik turlarining yorug'likka nisbatan talablari (to'liq quyosh, yarim soya, to'liq soya)
		Harorat va namlikning o'simlik o'sishiga ta'siri
		Tuproqda mavjud bo'lgan kasallik qo'zg'atuvchilari (masalan, ildiz chirishi, fusarioz)
		Tuproqda yashovchi zararkunandalar (nematodalar, qurtlar)
		Ko'chirish paytida ishlatiladigan fosforaga boy o'g'it eritmalari va ularning tarkibi
		Tuproq namligi, harorati va EC sensorlaridan olingan ma'lumotlarni tushunish

		Tuproq mikrobiomasini yaxshilovchi mikoriza va boshqa foydali mikroorganizmlar
		Ko'chirilgan ko'chatlarning omon qolish foizini hisoblash va tahlil qilish
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. O'z harakatlari, ish natijalari va boshqalarning harakatlari uchun javobgarlik
		2. Muammolarni hal qilishda zaruratdan kelib chiqib mustaqil qaror qabul qilish
A3.3 Parvarishlash va ekologik nazorat	A3.01.3 Sug'orish va o'g'itlash rejimini boshqarish	Mehnat harakatlari
		1. Substrat namligini tekshirish: Har kuni barmoq sinovi, tensiometr yoki elektron sensorlar yordamida tuproq namligini o'lchash
		2. O'simlik holatini baholash: Barglarning rangiga, elastikligiga va haroratiga qarab, o'simlikning suv ehtiyoji bor-yo'qligini aniqlash
		3. Harorat, nisbiy namlik, shamol tezligi va quyosh nurlanishini hisobga olish
		4. Sug'orish vaqtini belgilash: Ertalab yoki kechqurun sug'orish - quyosh paytida emas
		5. Sug'orish usulini tanlash: Tomchilatib sug'orish, purkagich yoki boshqa usullardan foydalanish
		6. Sug'orish miqdorini hisoblash: O'simlik turi, yoshi, mavsumi va ob-havo sharoitiga qarab suv miqdorini belgilash
		7. Drenajni nazorat qilish: Sug'orishdan keyin ortiqcha suv chiqib ketishini tekshirish
		8. Tuproq tahlilini o'tkazish: Muntazam ravishda tuproqning pH va EC darajasini o'lchash
		9. O'g'it turini tanlash: O'simlikning o'sish bosqichiga qarab azot, fosfor, kaliy va mikroelementlarni tanlash
		10. O'g'it dozasini hisoblash: O'simlik ehtiyoji va tuproq tarkibiga asoslanib o'g'it miqdorini aniq belgilash
		11. O'g'itlash usulini tanlash: Sug'orish suviga aralashtirish (fertigatsiya) yoki tuproqqa sepish
		12. Sug'orish uchun ishlatiladigan suvning sifatini tekshirish
		13. Drenaj suvini qayta ishlatish: Ortiqcha sug'orish suvini yig'ish va qayta ishlatish
		14. Sug'orish jadvalini optimallashtirish: Ob-havo prognozlariga asoslanib sug'orish rejasini o'zgartirish
		15. Xarajatlarni hisoblash: Sug'orish va o'g'itlash uchun sarflangan resurslarni hisobga olish
		16. Sensorlar va ob-havo stansiyalari ma'lumotlariga asoslangan avtomatik sug'orish
		17. Har bir o'simlik zonasiga alohida suv va o'g'it berish
		18. Drenaj suvini yig'ish, tozalash va qayta ishlatish
		19. Tarixiy ma'lumotlar asosida kelajakdagi suv va o'g'it ehtiyojini bashorat qilish

		20. O'simlik stressini aniqlash uchun termal va multispektral kameralar
		Ko'nikmalar:
		O'simliklarning barg rangi, shakli va holati orqali ularning suv va ozuqa holati haqida xulosa chiqara olish
		Tuproqni qo'lida siqib, uning namlik darajasi va tuzilishini aniqlay olish
		Tomchilatib sug'orish, purkagich va boshqa tizimlarning bosimini, suv chiqish tezligini sozlash ko'nikmasi
		EC/pH o'lchagichlar bilan ishlash ko'nikmasi
		Tuproq namligi va harorat sensorlaridan kelayotgan ma'lumotlarni tushunish
		O'simlik turi va yoshiga qarab o'g'it miqdorini aniq hisoblab chiqish
		Issiqxona maydoni va ob-havo sharoitiga qarab kerakli suv miqdorini hisoblash
		Tuproq sirtidagi oq dog'lar yoki o'simlik ildizlaridagi jigarranglashishni ko'rib, tuzlanish yoki kasallikni aniqlash
		Kutilmagan vaziyatda (masalan, nasos ishlamay qolganda) muqobil yechim topish
		Sug'orish va o'g'itlash dasturlarini sozlash va mobil qurilmalar orqali boshqarish
		Sug'orish va o'g'itlashda resurslarni tejash usullarini qo'llash
		Sug'orish, o'g'itlash va mikroiklim tizimlarini birgalikda boshqarish
		Bilimlar:
		O'simlik fiziologiyasi bilimlari, ozuqa moddalari o'zlashtirishi
		Tuproqshunoslik va suv kimyosi va minerallari bilimi
		Asosiy ozuqa elementlari, mikroelementlari va o'g'itlash usullari
		Ekologik va atrof-muhit bilimlari, suvni qayta ishlash va tuproqning tuzlaishi
		Sensorlar, avtomatik boshqaruvda zamonaviy usullardan foydalanish
		O'sish bosqichlariga mos o'g'itlash dasturlari bilimi
	A3.02.3 Mikroiqlimni (harorat, namlik, CO ₂) nazorat qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Barcha parametrlarni doimiy kuzatib borish.
		2. Sensorlarni tekshirish: Harorat, namlik va CO ₂ sensorlarining ishlashini kuniga bir necha marta tekshirish
		3. Grafiklar va trendlarni tahlil qilish
		4. Haroratni boshqarish, kecha-kunduz davomida optimal haroratni saqlash
		5. Kunlik harorat rejimini sozlash: Har bir gul turi uchun kunduzgi va kechki optimal haroratni belgilash
		6. Isitish tizimini boshqarish: Harorat ma'lum darajadan pastga tushganda isitishni yoqish

	7. Sovutish tizimini boshqarish: Harorat ko'tarilganda ventilyatsiya oynalarini ochish, fanlarni yoqish yoki sovutish panellarini ishga tushirish
	8. Nisbiy namlikni optimal darajada (odatda 60-80%) saqlash
	9. Namlik past bo'lganda fogging (tumanlash) tizimini ishga tushirish
	10. Namlik yuqori bo'lganda ventilyatsiyani kuchaytirish yoki issiqxonani isitish
	11. Namlik yuqori bo'lib, harorat keskin pasayganda, barglarda suv tomchilari paydo bo'lmasligi uchun chora ko'rish
	12. Fotosintezni rag'batlantirish uchun CO ₂ darajasini optimallashtirish (800-1200 ppm)
	13. Barcha tizimlarni bir-biri bilan uyg'un ishlashini ta'minlash
	14. Kompyuter yoki boshqaruv paneli orqali barcha parametrlarni kiritish
	15. Ob-havo prognoziga asoslangan avtomatik rejimlarni yoqish
	16. Elektr uzilishi yoki uskunalar nosozligida qo'lda boshqarish
	17. Har hafta sensorlarni chang va ifloslikdan tozalash
	18. Isitish, sovutish va ventilyatsiya tizimlarini muntazam tekshirish
	19. Barcha sensorlar va tizimlar markaziy kompyuter yoki bulutli platforma orqali boshqariladi
	20. Namlik va harorat o'rtasidagi bog'liqlik asosida kondensatsiya xavfini hisoblaydigan dasturiy ta'minot
	21. CO ₂ quyish fotosintez faolligiga (yorug'lik darajasi va o'simlik yoshiga) qarab sozlanadi
	22. Barcha parametrlar mobil ilova orqali kuzatiladi va boshqarilishi uchun imkoniyat yaratish
	Ko'nikmalar:
	Diagnostika va tahlil ko'nikmalari
	Harorat, namlik va CO ₂ sensorlaridan kelayotgan raqamlarni tushunish va ular asosida xulosa chiqara olish ko'nikmalari
	Joriy ma'lumotlar asosida kelgusi soat yoki kun davomida mikroiklimning qanday o'zgarishini oldindan aytish
	Issiqxona boshqaruv kompyuteri, planshet ilovasi yoki boshqaruv panelidan foydalana olish
	Sensorlarning to'g'ri ishlashiga ishonch hosil qilish
	Turli tizimlarning (isitish, ventilyatsiya, CO ₂) bir-biriga qanday ta'sir qilishini tushunish ko'nikmasi
	Sensor ma'lumotlaridan tashqari, o'zining sezgilari bilan mikroiklimdagi o'zgarishlarni payqash
	Kutilmagan vaziyatlarda (masalan, kuchli shamol, elektr uzilishi) tezda qaror qabul qilish

		Kuzatilgan muammolar va o'zgarishlar haqida aniq va tushunarli hisobot berish
		Substrat namligi, harorat sensorlaridan kelayotgan ma'lumotlarni tushunish va tahlil qilish
A3.03.3 O'simliklar salomatligini kuzatish (IPM) va begona o'tlardan tozalash		Ko'chatlarni tashqi sharoitga bosqichma-bosqich moslashtirish
		Mikroiqlim ma'lumotlarini grafik va diagramma shaklida tahlil qilish
		Mikroiqlimni boshqarishda energiya xarajatlarini minimallashtirish
		Bilimlar:
		Mikroiqlimni nazorat qilishda kerak bo'ladigan bilimlar
		O'simliklarning barglari orqali suv bug'latish jarayoni bilimi
		Issiqxona aerodinamikasi bilimi
		Energiya balansi modeli
		Sensorlar, PID kontrollerlar texnologiyalarni to'g'ri boshqarish
		Mehnat harakatlari:
		1. Kasallik va zararkunandalarni erta aniqlash uchun muntazam monitoring qilish va kuzatish
		2. Kunlik tekshiruv: Har kuni barglarning ustki va pastki qismini, poyalar va gullarni diqqat bilan ko'rib chiqish
		3. Lupa yordamida tekshirish: Mayda zararkunandalar va kasallik belgilarini aniqlash uchun lupadan foydalanish
		4. Sariq lentalar va tuzoqlarni tekshirish: Hashatotlarni tutish uchun osilgan sariq yopishqoq lentalar va feromon tuzoqlarini har kuni tekshirish va hisoblab borish
		5. Begona o'tlarni minimal darajada saqlash va ulardan nazorat qilish
		6. Kichik maydonlarda begona o'tlarni ildizi bilan qazib olish
		7. Tuproqni organik material (pichan, poxol) yoki qoplamalar bilan qoplash
		8. Katta maydonlarda kultivator yordamida begona o'tlarni yo'q qilish
		9. Zararkunandalarni ularning tabiiy dushmanlari yordamida nazorat qilish
		10. Zararli hasharotlar populyatsiyasi ma'lum darajaga yetganda, ularga qarshi foydali hasharotlarni (parazit vaqtinkalar, yirtqich hasharotlar) chiqarish
		11. Mikrobiologik preparatlarni qo'llash
		12. Faqat zarurat tug'ilganda va xavfsiz usulda kimyoviy vositalardan foydalanish
		13. Har bir zararkunanda yoki kasallik uchun eng samarali va atrof-muhitga eng kam zararli dori tanlash
		14. Aniq vaqtda purkash: Hashatotlarning eng zaif bosqichida (masalan, lichinkalar paydo bo'lganida) purkash
		15. Himoya vositalarini qo'llash: Pestitsidlarni purkashda respirator, ko'zoynak va himoya kiyimlarini kiyish

	16. Kelajakdagi muammolarni oldini olish
	17. Har bir kuzatuv, hisoblash va chora-tadbirlar qayd etiladigan maxsus daftar yuritish
	18. Kasallik yoki zararkunandalar tarqalgan joylarni xaritada belgilash
	19. Maxsus tayyorgarlikdan o'tgan skautlar (kuzatuvchilar) har hafta barcha o'simliklarni standart protokol asosida tekshiradilar
	20. Dron yoki maxsus kameralar yordamida o'simliklarning multispektral tasvirlari olinadi va kompyuter dasturi kasallik alomatlarini aniqlaydi
	21. Foydali hasharotlar maxsus kartridjlar yordamida aniq zararlangan joylarga joylashtiriladi
	22. Issiqxona atrofida foydali hasharotlar uchun "meva daraxtlari" ekish yoki ma'lum o'tlarni saqlab qolish
	23. Barcha ma'lumotlar (harorat, namlik, zararkunandalar soni) markaziy platformada to'planadi va AI tizimi tavsiyalar beradi
	Ko'nikmalar:
	O'simliklarning bargi, poyasi va ildizidagi eng mayda o'zgarishlarni (dog', nuqta, rang o'zgarishi) seza olish
	Sariq yopishqoq lentalar va feromon tuzoqlaridagi hashtaklarni sanash va turlarini aniqlash
	Kasallik yoki zararkunandalar tarqalgan joylarni sxematik xaritada belgilash
	Pestitsidlarni to'g'ri konsentratsiyada tayyorlash va purkash
	Begona o'tlarni qo'lda yoki asboblar yordamida samarali olib tashlash
	Zararkunandalar qanchadan keyin iqtisodiy zarar keltirishini bilish
	Uzoq muddatli zararkunanda boshqaruv rejasini tuzish
	Monitoring ma'lumotlarini grafik va statistik ko'rinishda tahlil qilish
	Mikroskop yordamida kasallik qo'zg'atuvchilarini aniqlash
	Turli nazorat usullarini (biologik, kimyoviy, madaniy) uyg'unlashtirish
	Bilimlar:
	Asosiy zararkunandalarning hayot tsikli, ozuqasi va zaif bosqichlari va hasharotlarning biologiyasi bilimini o'rganish
	Zararkunandalarni yeydigan yoki ularga parazitlik qiladigan foydali hasharotlarni bilish
	Fitopatologiya (o'simlik kasalliklari) bilimlari
	Begona o'tlar bilimi
	Ekotizim va biologik nazorat qila olish bilimi
	Turli pestitsidlarning ta'sir mexanizmlari va xavfsizlik darajalari
	O'simlik va zararkunandalarning rivojlanish bosqichlarini kuzatish bilimi

		Biologik preparatlardagi foydali mikroorganizmlarning ishlash mexanizmlari bilimi
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. O'z harakatlari, ish natijalari va boshqalarning harakatlari uchun javobgarlik 2. Muammolarni hal qilishda zaruratdan kelib chiqib mustaqil qaror qabul qilish
		Mehnat harakatlari
A4.3 Yig'im-terim va keyingi ishlov	A4.01.3 Gullarni me'yorli holatda yig'ish	1. Yig'im-terimni sifatli va samarali tashkil etish
		2. Ish joyini tayyorlash: Toza idishlar (vedalar, qutilar), kesish asboblari (qaychi, pichoq) va ishlov berish stollarini tayyorlash
		3. Sovutish moslamalarini tekshirish: Gullarni saqlash xonalari va sovitish qurilmalarining ishlashini tekshirish
		4. Ish jadvalini tuzish: Qaysi navlar, qancha va qachon yig'ilishi kerakligini rejalashtirish
		5. Har bir gulni optimal pishganlik darajasida yig'ib olish
		6. Pishganlik darajasini aniqlash: Har bir gul navi uchun aniq me'yorlarni bilish va ularga qat'iy rioya qilish
		7. To'g'ri kesish: Poyani qiyiq kesmaslik, ildiz bo'g'ziga yaqin joydan kesish. Kesilgan joy silliq bo'lishi kerak
		8. Vaqtini tanlash: Gullarni ertalab yoki kechqurun, quyosh kuchsiz bo'lganida yig'ish
		9. Gullarning uzoq muddat saqlanishini ta'minlash
		10. Darhol sovitish: Yig'ilgan gullarni 30 daqiqa ichida maxsus sovitish xonasiga (2-5°C) olib borish
		11. Poyalarni suvga qo'yish: Gullarni darhol ozuqa eritmasi (vase solution) bo'lgan idishlarga joylashtirish
		12. Pastki barglarni olib tashlash: Suv ostida qoladigan barcha barglarni olib tashlash (chirishning oldini olish uchun)
		13. Sifat standartlariga mos kelmaydigan gullarni ajratib olish
		14. Har bir gulni tekshirish: Gullarning rangi, shakli, o'lchami va me'yoriy holatini tekshirish
		15. Nuqsonlarni aniqlash: Dog', deformatsiya, kasallik yoki hasharot zarari bo'lgan gullarni ajratib olish
		16. Saralash va tasniflash: Gullarni sifat, uzunlik va nav guruhlariga ko'ra saralash
		17. Gullarni saqlash va tashish uchun tayyorlash
		18. Guruhlash: Bir xil sifat va uzunlikdagi gullarni birga guruhlash (masalan, 10, 20 yoki 50 dona)
		19. Qadoqlash: Maxsus qog'oz yoki plastik qoplamalarga o'rash va qutilarga joylashtirish
		20. Yorliq yopishtirish: Har bir partiyada nav nomi, yig'ilgan sana, uzunlik va sifat toifasi ko'rsatilgan yorliq yopishtirish
		21. Yig'im-terim kartalari (Harvest Cards) Har bir nav uchun alohida kartalar mavjud bo'lib, unda yig'ish me'yorlari (fotosuratlar bilan) va ko'rsatmalar berilgan

	22. Avtomatlashtirilgan yig'im-terim robotlari Kompyuter ko'rishi tizimi pishgan gullarni aniqlaydi va robot ularni aniq kesadi
	23. Har bir gulning raqamli pasporti Yig'ilgan har bir gul partiyasiga QR-kod yopishtiriladi
	24. Tezkor sifat nazorati laboratoriyalari Har bir partiyadan namuna olinib, uning suv o'zlashtirish qobiliyati va saqlash muddati tekshiriladi
	25. "Sovuq Zanjir" (Cold Chain) monitoringi Yig'ishdan boshlab, jo'natishgacha gullarning harorati doimiy kuzatiladi
	26. Yig'ishdan boshlab, jo'natishgacha gullarning harorati doimiy kuzatiladi
	Ko'nikmalar:
	Pishganlik darajasini ko'z bilan aniqlash ko'nikmasi
	Gullarning eng nozik tashqi belgilariga qarab, ularning pishganlik darajasini aniqlay olish
	Tez va aniq harakatlanish ko'nikmasi. Bir vaqtning o'zida gullarni ko'rib, baholab, kesish va idishga joylashtirish
	Nozik boshqaruv ko'nikmalari: qaychi va pichoq bilan ishlash ko'nikmasi
	Kesish asboblari to'g'ri ushlash va harakatlantirish
	Gullarga ehtiyotkor munosabat ko'nikmasi Gullarni ushlash, ko'tarish va joylashtirishda ularning nozik tuzilishiga zarar yetkazmaslik
	Tashxis va baholash ko'nikmalari
	Nuqsonlarni aniqlash ko'nikmasi: Gullardagi eng mayda kasallik, zararlanish yoki shakl nuqsonlarini seza olish
	Standartlarni bilish va qo'llash ko'nikmasi: Har bir nav uchun uzunlik, pishganlik va sifat me'yorlarini yod bilish
	Vaqt va jarayonni boshqarish
	Ish tartibini tashkil qilish ko'nikmasi: Yig'ish, saralash va qadoqlash jarayonlarini ketma-ket va uzluksiz bajarish
	Sharoitga moslasha olish ko'nikmasi: Ob-havo va gullarning holatiga qarab yig'ish rejasini o'zgartirish
	Raqamli yordamchi asboblari bilan ishlash ko'nikmasi: Planshet yoki maxsus ko'zoynaklar orqali gullarning pishganlik darajasini aniqlash
	Kunlik yig'ilgan gullar soni, sifat foizi va vaqt sarfini hisoblash
	Yig'ilgan gullarni qancha vaqtda sovutish xonasiga olib borish kerakligini bilish
	Kommunikatsiya va jamoa ishchi ko'nikmalari: Yig'ish jarayonida topilgan muammolar (kasallik, zararkunandalar) haqida darhol boshqa bo'limlarga xabar berish
	Sifat nazorati protokollariga qat'iy rioya qilish ko'nikmasi: Shaxsiy mulohazalardan ko'ra, kompaniya sifat standartlariga qat'iy rioya qilish.
	Bilimlar:

		Har bir gul navining o'ziga xos gullash va pishish bosqichlari bilimlari
		O'simlik fiziologiyasi va fenologiyasi bilimlari
		Har bir gulni uning eng yuqori sifat va uzoq saqlanish muddatiga ega bo'ladigan bosqichda yig'ish bilimi
		Etilen - o'simliklarning so'lishini tezlashtiradigan gormoni haqida bilish
		Gullarning sifat standartlari ya'ni har bir gul turi uchun uzunlik, pishganlik darajasi, poya qalinligi, barg sifati me'yorlari bilimi
		Gullarda uchraydigan asosiy nuqsonlar (shakli buzilgan, dog'li, hasharot zararlagan) va ularni qanday aniqlash to'g'risidagi bilim
		Kesish usullari: poyani qanday burchak ostida va qaysi joydan kesish kerakligi
		Vaqt va mikroiklim: yig'ish uchun eng yaxshi vaqt (odatda ertalab) va ob-havo sharoitlari
		Keyingi ishlov berish sovuq zanjir (Cold Chain): Yig'ilgan gullarni darhol sovutish va ma'lum haroratda saqlash jarayoni
		O'simlik o'g'itlari (Vase Solutions): Gullarning saqlanish muddatini oshirish uchun ishlatiladigan maxsus kimyoviy eritmalar haqida bilim
		Har bir navning "Yig'ish Kartasi": Har bir gul navi uchun uning aniq yig'ish parametrlari (g'uncha qattiqligi, rang darajasi)
		Suv o'tkazuvchanligi fiziologiyasi: Kesilgan gul poyasida suv qanday harakatlanishi va nima uni to'sib qo'yishi mumkin.
		Mavsumiy o'zgarishlarni tushunish: Mavsum o'zgarishi (kun uzunligi, harorat) gullarning o'sishi va pishishiga qanday ta'sir qiladi
		Genetik xususiyatlar: Turli navlarning genetik jihatdan qanday farq qilishi (masalan, ba'zi navlar boshqalarga qaraganda uzoqroq saqlanadi) haqida bilim
		Bozor talabi: Turli pishganlik darajalaridagi gullarning bozordagi narxi va talabi
A4.02.3 Mahsulotni saralash, tasniflash va qadoqlash	Mehnat harakatlari:	
	1. Yig'im-terim va keyingi ishlov berish. Bu bosqich gullarni kesish, keyin ularning sifatini saqlab qolish uchun dastlabki ishlov berishni o'z ichiga oladi	
	2. Gullarni kesish (yig'ish): Gullar yetilgan paytda (odatda, hali yarim ochilgan paytda) maxsus qaychi yaraq yordamida poyadan diqqat bilan kesib olinadi. Bu ish ertalab yoki kechqurun, quyosh past bo'lganda amalga oshiriladi.	
		3. Dastlabki sovutilish: Yig'ilgan gullar issiqlik stressini oldini olish va umrini uzaytirish uchun darhol maxsus sovutish xonalariga olib borilib, ma'lun bir haroratga (odatda +1°C dan +4°C gacha) keltiriladi.

	4. Suvga qo'yish: Sovutilgan gullar suv bilan idishlarga terib qo'yiladi yoki maxsus eritma qo'shilgan suvga joylashtiriladi, ular uzoq muddat tetikligini saqlashi uchun. 5. Mahsulotni saralash, tasniflash va qadoqlash. Ushbu bosqichda gullar sifatiga ko'ra ajratiladi, turlarga bo'linadi va tashishga tayyorlanadi. 6. Ishchi gullarni stol ustiga chiqaradi va ularni poya uzunligi, barglarning holati, gulkosaning kattaligi va rangi, shuningda, nuqsonlari (masalan, dog'lar yoki shikastlanishlar) bo'yicha ko'zdan tekshiradi 7. Rivojlangan mamlakatlarda: Bu jarayon ko'pincha avtomatlashtiriladi. Gullar konveyer lentasi ustida harakatlanib o'tishida yuqori aniqlikdagi sensorlar va kameralar yordamida o'lchanadi va tasvirlari tahlil qilinadi. Mashina gullarni avtomatik ravishda turli sifat kategoriyalariga ajratadi. 8. Qadoqlash: Saralangan gullar odatda 10, 20 yoki 50 dona dan bo'lgan bog'lamlar (buketlar) qilib bog'lanadi. 9. So'ngra ular namlikni saqlash va mexanik shikastlanishdan himoya qilish uchun maxsus qog'oz, karton qutilar yoki plastik qoplarga joylashtiriladi. 10. Har bir qadoqqa navi, rangi va ishlab chiqaruvchi haqida ma'lumot bilan yorliq (etiketa) yopishtiriladi. 11. Avtomatik qadoqlash lentalarini gullarni quti yoki qopga soladi, robotlar qopni yopishtiradi va yorliq chiqarib yopishtiradi. Ko'nikmalar: Gullarning to'g'ri vaqtda terib olinishi Kesishda maxsus asboblari (sekator, pichoq)dan foydalanish Hosilni shikastlamasdan yig'ish va transportga tayyorlash Gullarning ortiqcha barglarini, ildiz qismlarini tozalash Suvga qo'yish, oziqlantiruvchi eritmalar bilan ishlov berish Saqlash uchun harorat va namlikni nazorat qilish Gullarning sifat darajasi bo'yicha ajratish (uzunligi, rangi, sifati, barg holati) Standartlarga mos kelmagan gullarni chiqarib tashlash Turli toifalarga ajratish: premium, oddiy, dekorativ Gullarning turiga mos materiallardan foydalanish (qog'oz, karton, plastik) Transportda shikastlanmasligi uchun maxsus qadoqlash texnikasi Ekologik talablarni hisobga olish (ko'p mamlakatlarda qayta ishlanadigan materiallar majburiy) Poyalarni bir xil uzunlikda, tez va xavfsiz kesish Buket yoki kompozitsiyani muvozanatli va jozibador qilish uchun gullarni joylashtirish Kesish asboblari (qaychi, pichok) to'g'ri ishlatish va parvarish qilish
--	--

		Sovutish uskunalarini boshqarish (harorat va namlikni sozlash)
		Gullarning sifatini, yangiligini va salomatligini aniqlash
A4.03.3 Sovuq zanjirni (cold chain) ta'minlash		Ranglar va shakllarni uyg'unlashtirish
		Gullarni nav, rang va sifat bo'yicha tezda ajratish
		Ish joyini toza va tartibli saqlash
		Bilimlar:
		Gulning biologik xususiyatlari: Har bir gul navining optimal kesish davri (qachon kurtagi yarmigacha ochilgan bo'lsa, rang to'lig kirgan bo'lsa)
		Kesish texnologiyasi: Poyani qiya kesish (suv yutilish sirtini oshirish uchun). Kesish paytida poya ichidagi suv o'tkazuvchi naychalarga havoning kirib qolmasligi kerak
		Gigiyena: Kesish asboblari (qaychi, pichoq) doim toza saqlash va ishlatishdan oldin dezinfeksiya qilish (kasallik va bakteriyalarni tarqalishining oldini olish)
		Suv va eritma tayyorlash: Dastlabki ishlov berish uchun suvning toza va ma'lum haroratda (+2°C ... +5°C) bo'lishi kerak. Suvga qo'shiladigan ozuqa eritmasi (masalan, Chrysal Professional) tarkibi va dozasini bilish
		Tasniflash mezonlari: Navi, rangi, poya uzunligi, kurtak hajmi, pishganlik darajasi, mustahkamligi
		Qadoqlash qoidalari: Har bir gul turi uchun mos qadoq material (masalan, atirgul – qog'oz, gvozdika – polietilen). Qadoqlash paytidagi optimal harorat (+5°C ... +8°C)
		Saqlash sharoiti: Sovutish kameralarida harorat (+2°C ... +5°C) va namlik (90-95%) rejimini sozlash
		Qadoq materiallarining turlari va ularning xususiyatlari (namlik o'tkazmaydigan, nafas oladigan)
		Sovutish zanjiri qoidalari (harorat rejimi)
		Mehnat harakatlari:
		1. Yig'im-terimdan so'ng darhol Gullar kesilganidan keyin darhol ularni soyali va salqin joyga olib borish. Gullarni quyosh ostida yerda qoldirish mumkin emas
		2. Yig'ib olingan gullarni maxsus "puls" eritmasiga solish va 2-°C haroratdagi sovutish xonasiga joylashtirish
		3. Saralash, tasniflash va dastlab qadoqlash ishlari sovuq xonada yoki iloji boricha salqin sharoitda amalga oshiriladi
		4. Qadoqlangan gullarni tashish oldidan sovutilgan yuk mashinalariga yuklash va manzilgacha kerakli haroratni saqlab borish
		5. Gullar restoran, mehmonhona, savdo markaziga yoki floristgacha etib borgach, ular darhol mahalliy sovutish xonasiga (chiller) joylashtiriladi
		6. Ketma-Ketlik Talabi: "Kesish - Sovutish - Yuklash" zanjiri uzilmasligi kerak. Yuk mashinasi kelgunicha, gullar dalada kutib turmaydi, balki dastlabki sovutish xonasida bo'ladi

		7. Har bir bosqichda harorat ko'rsatkichlarini o'qish va tushunish
		8. Yuk tashish yo'nalishlarini va vaqtini sovuq zanjir uzilmasligi uchun rejalashtirish
		Ko'nikmalar:
		Har bir bosqichda (kesish, dastlabki sovutish, saqlash, tashish) gullar uchun qaysi harorat (odatda 1°C dan 4°C gacha) eng maqbulligini bilish va uni doimiy ushlab turish
		Sovutish xonalari va muzlatgichli mashinalarning termostatlarini to'g'ri sozlash
		Harorat loggerlari (kuzatuvchi qurilmalar) dan foydalanish va ularning yozib olgan ma'lumotlarini tahlil qila olish
		Haroratning haddan tushib ketishi yoki ko'tarilishini oldindan seza olish
		"Kesishdan sotishgacha" bo'lgan jarayonda hech qanday kechikishlarga yo'l qo'ymaslik
		Yig'im-terim jadvalarini tashish grafigiga moslashtirish
		Yuklash va tushirish ishlarini iloji boricha tez (lekin ehtiyotkorlik bilan) bajarish. Mashina kutib turgan vaqtni minimallashtirish
		Butun logistika zanjirini (yetishtiruvchi -> sotuvchi -> mijoz) bitta uzilmas tizim sifatida ko'ra olish
		Sovuq zanjirga oid uskunalarining ishlash tartibini, kundalik parvarish qilish va oddiy nosozliklarni tuzata olish
		Sovutish xonalari (Chiller) va muzlatgichli mashinalar (Reefers) ning filtrlarini tozalash, eshiklarni tez yopish
		Harorat kuzatish tizimlari (masalan, ilova orqali telefondan haroratni kuzatish) dan foydalana olish
		Maxsus "puls" eritmalari ni tayyorlash va ularning konsentratsiyasini to'g'ri hisoblash
		Sovuq zanjir qayerda va qachon buzilishi mumkinligini oldindan bilish va buning oldini olish choralarini ko'rish
		Mashina nosozligi: Rezerv sovutish mashinasini tayyor tutish yoki tez tuzatish uchun servis bilan shartnoma tuzish
		Elektr uzilishi: Generatordan foydalana olish
		Mavsumiy o'zgarishlar: Yozda issiqlikda qo'shimcha sovutish quvvati kerakligini bilish
		Har bir bosqichda gullarning holatini tekshirish va barcha harakatlarni yozib borish (hujjatlashtirish)
		Yuk bilan birga ketayotgan harorat loggeri ma'lumotlarini tekshirish. Agar harorat buzilgan bo'lsa, qayerda va necha daqiqa davom etganini aniq bilish
		Gullarning so'ngi manzildagi holatini (so'lish darajasi, barglarning sarg'ayishi) kuzatish va muammo bo'lsa, sababini topish uchun ma'lumotlarni tahlil qilish
		Bilimlar:
		Transpiratsiya (Suv yo'qotish) bilimi
		Respiratsiya (Nafas Olish) bilimi

		Etilen boshqaruvi bo'yicha bilim
		Sovutish muhandisligining asosiy tamoyillari bilimi
		Gullarning uzoq muddat yangi qolishi uchun maxsus eritmalardan to'g'ri foydalanish ya'ni kimyoviy moddalari bilimi
		Xalqaro fitosanitar standartlar bo'yicha bilim
A4.04.3 Saqlash xonasini boshqarish		Mehnat harakatlari:
		1. Harorat va namlik ko'rsatkichlarini kuzatib borish va ularni ma'lud darajada ushlab turish
		2. Yangi kelgan gullarni tez va to'g'ri joylashtirish
		3. Gullarni saqlash muddatiga qarab aylantirib turish
		4. Xonani toza va kasallik zararkunandalardan xoli saqlash
		5. Gullarni fizik shikastlanishdan himoya qilish
		6. "Harorat Jurnal" yuritish
		7. "Tozalash Protokoli" ni qat'iy bajarish, xonani tozalash uchun aniq ko'rsatma (protokol) bo'lishi kerak
		8. Har qanday muammo yuzaga kelganda darhol chora ko'ra olish
		Ko'nikmalar:
		Harorat va namlikni nafaqat o'lchash, balki turli sharoitlarda ularni ideal darajada ushlab turish
		Mavsumiy moslashish: Yozda tashqi harorat 40°C bo'lganda, eshiklar tez-tez ochilishi sovutish tizimiga qanday ta'sir qilishini oldindan bilish va quvvatni sozlash
		Yuk zichligini hisoblash: Xonaga ko'p gullar to'ldirilganda, ular nafas olishi natijasida harorat oshadi. Buni hisobga olib, sovutish quvvatini oldindan oshirish
		"Sezgi" bilan ishlash: Xonaga kirganda teringizda paydo bo'ladigan sezgiga asoslanib, havo namligi yetarli emasmi yoki harorat notekismi degan xulosaga o'ta olish
		Gullarni nafaqat sanasi bo'yicha saralash, balki turli navlarning saqlash muddatini bilish va ularni aqli joylashtirish
		Sovutish tizimining oddiy nosozliklarini aniqlash va oldini olish
		Xavfsizlik va xavfni boshqarish ko'nikmasi. Nafaqat gullar, balki ishchilar uchun ham xavfsiz sharoit yaratish
		Sifat nazorati va hujjatlashtirish ko'nikmasi. Nafaqat ma'lumotlarni yozish, balki ularni tahlil qilish va ish jarayonlarini takomillashtirish
		Bilimlar:
		O'simlik fiziologiyasi va fizik-kimyoviy jarayonlar bilimi
		Mikrobiologiya va fitopatologiya bilimi
		Etilen boshqaruvi bo'yicha bilim
		Sovutish muhandisligining asosiy tamoyillari bilimi
		Gullarning uzoq muddat yangi qolishi uchun maxsus eritmalardan to'g'ri foydalanish ya'ni kimyoviy moddalari bilimi

		Xalqaro fitosanitar standartlar bo'yicha bilim ya'ni eksport qilinadigan mamlakatning fitosanitar talablarini bilish
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. O'z harakatlari, ish natijalari va boshqalarning harakatlari uchun javobgarlik 2. Muammolarni hal qilishda zaruratdan kelib chiqib mustaqil qaror qabul qilish
A5.3 Sotish, hisob-kitob va jihozlarni texnik xizmat	A5.01.3 Sotish va logistikani tashkil qilish	Mehnat harakatlari
		1. Buyurtma va sotishni boshqarish. Mijozlar bilan muloqot qilish, buyurtmalarni qabul qilish va ularni ijro etishni tashkil qilish
		2. Buyurtma qabul qilish
		3. Narx belgilash
		4. Zaxira holatini kuzatish
		5. Sotish hujjatlarini to'ldirish
		6. Yuk tayyorlash va jo'natish. Buyurtma asosida gullarni tanlash, tayyorlash va mijozga jo'natish
		7. Gullarni tanlash va tayyorlash
		8. Qadoqlash
		9. Yuklash
		10. Yetkazib berish logistikasi. Yukni manzilgacha yetkazib berish jarayonini tashkil qilish va nazorat qilish
		11. Transportni tanlash
		12. Marshrut rejalashtirish
		13. Sovuq haroratni ta'minlash
		14. Vaqtida yetkazib berish
		15. Mijozlar bilan ishlash. Mijozlarning qoniqishini ta'minlash va ular bilan uzog muddatli munosabatlar o'rnatish
		16. Etkazib berishni tasdiqlash
		17. Shikoyatlar bilan ishlash
		18. Mijozlarni kuzatish
		Ko'nikmalar:
		Bozordagi talab va taklifni tahlil qila olish, raqobatchilarni kuzatish va o'z mahsuloti uchun optimal narx belgilay olish
		Mavsumiylikni hisoblash
		Raqobatni tahli qilish
		Narx strategiyasini tanlash
		Mijozning ehtiyojlarini aniqlash, unga mos mahsulot tavsiya qilish va uzoq muddatli ishonchli munosabat o'rnatish
		Faol tinglash
		Maslahat berish
		Qiyin mijozlar bilan ishlash
		Logistika va vaqtni boshqarish ko'nikmasi
		Vaqt va jarayonni boshqarish
		Bir vaqtning o'zida bir nechta buyurtmalarni bajarish, ularni eng qulay marshrut bo'yicha tashish va barchasini vaqtida yetkazib bera olish
		Marshrut optimallashtirish

		Vaqtini hisoblash
		Zaruriy vaziyatlarda muomala
		Zaxira va buyurtma boshqaruvi ko'nikmasi
		Omborda qancha mahsulot borligini bilish, talabni oldindan ko'ra olish va kerakli gullarni vaqtida tayyorlab qo'yish
		Talabni prognozlash
		Xavfsizlik zaxirasini hisoblash
		Mahsulotni jozibador qilib ko'rsatish va sotishni oshirish
		Gullarni jozibador qadoqlash
		Ijodiy yechimlar topish
		Sotuvni yakunlash
		Gulshunos xalqaro onlayn auksion platformalarida ishlay olish ko'nikmasi bo'lishi kerak
		Bilimlar:
		Iqtisodiy bilimlar: Bozor qonuniyatlari, narx belgilash, marketing
		Marketingning 4P prinsipi bilimi
		Menejment va savdo psixologiyasi bilimi
		Logistika va zanjir boshqaruvi bilimi
		Moliya va hisob-kitob asoslari bilimi
		Huquqiy bilim asoslari
		Psixologik bilimlar: Mijozlar xatti-harakatlari, munosabatlar psixologiyasi
		Mehnat harakatlari:
		1. Kundalik xarajatlarni yozib borish
		2. Har kuni sarflangan har bir summani aniq qayd etish
		3. Daromadlarni qayd qilish
		4. Har qanday sotuvdan tushgan pulni darhol qayd etish
		5. Xarajatlar turlarini ajratish
		6. Xarajatlarni to'g'ri guruhlash
		7. Foyda va zararni hisoblash
		8. Oy va yil yakunida moliyaviy natijani aniqlash
		9. Daromadlar yig'indisi
		10. Xarajatlar yig'indisi
		11. Sof foyda
		12. Foyda foizini hisoblash
		13. Soliq to'lash uchun zarur hujjatlarni tayyorlash
		14. Tahlil qilish: Moliyaviy natijalarni tahlil qilish va kelajakdagi faoliyatni rejalashtirish
		Ko'nikmalar:
		Tahliliy fikrlash: Raqamlar orqali biznes holatini ko'ra olish
		Strategik rejalashtirish: Narx va byudjetni oldindan belgilay olish
		Texnologik savodxonlik: Hisob-kitob dasturlari bilan ishlay olish
		Soliq savodxonligi: Soliq majburiyatlarini tushunish va boshqarish
	A5.02.3 Xarajatlar va daromadlarni hisobga olish	

		Prognozlash: Kelajakdagi moliyaviy o'zgarishlarni oldindan ko'ra olish	
		Bilimlar:	
		Buxgalteriya asoslari	
		Xarajatlar tahlili	
		Narx va foyda	
		Soliq qonunchiligi	
		Moliyaviy hisobotlar	
	A5.03.3 Asbob- uskunalarga texnik xizmat ko'rsatish	Mehnat harakatlari:	
		1. Har kuni ish boshlashdan oldin barcha asbob- uskunalarning holatini tekshirish va tozalash	
		2. Asbob-uskunalarning uzoq muddat ishlashini ta'minlash uchun muntazam texnik xizmat ko'rsatish	
		3. Kichik nosozliklarni o'z vaqtida bartaraf etish	
		4. Asbob-uskunalardan xavfsiz foydalanishni ta'minlash	
		5. Asbob-uskunalar holati va ularga sarflangan mablag'larni hisobga olish	
		6. Profilaktik parvarish: Rejalashtirilgan texnik xizmat ko'rsatish jadvaliga amal qilish	
		7. Xavfsizlikni nazorat qilish: Barcha asbob-uskunalarning xavfsiz ishlashini ta'minlash	
		8. Hisob-kitob: Asbob-uskunalar holati va ularga sarflangan mablag'larni hisobga olish	
		Ko'nikmalar:	
		Muammolarni ular yuzaga kelishidan oldin seza olish	
		Parvarish ishlarini oldindan rejalashtirish	
		Kichik va o'rta darajadagi nosozliklarni tuzata olish	
		Barcha texnik xizmat ishlarini xavfsiz bajarish	
		Texnik xizmat xarajatlarini optimallashtirish	
		Bilimlar:	
		Muhandislik bilimlari	
		Materialshunoslik	
		Elektr xavfsizligi	
		Texnik xizmat ko'rsatish	
		Ekologiya va xavfsizlik	
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. O'z harakatlari, ish natijalari va boshqalarning harakatlari uchun javobgarlik	
		2. Muammolarni hal qilishda zaruratdan kelib chiqib mustaqil qaror qabul qilish	
	Texnik va/yoki texnologik talab		-

Kasbning nomi		Florist-dekorator
Mashg'ulot nomining kodi	61132	
TMR bo'yicha malaka darajasi	2	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Tavsiya etilmaydi	
Ish staji (amaliy tajriba)ga qo'yiladigan talablar	Ta'lim darajasi tayanch o'rta ta'lim bo'lganda ish joyida qisqa muddatli o'qitish (instruktaj) yoki qisqa muddatli kurslar yoki 1 yillik amaliy tajriba talab qilinadi	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	18 yosh, muammolarga ijodiy yechimlarni ishlab chiqish uchun zarur bo'lgan keng qamrovli amaliy va kognitiv ko'nikmalar	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar	1) umumiy o'rta ta'lim 2) tayanch o'rta ta'lim bo'lganda ish joyida qisqa muddatli o'qitish (instruktaj) yoki qisqa muddatli kurslar yoki 1 yillik amaliy tajriba	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi	Ta'lim darajasi tayanch o'rta ta'lim bo'lganda ish joyida qisqa muddatli o'qitish (instruktaj) yoki qisqa muddatli kurslar yoki 1 yillik amaliy tajriba talab qilinadi ta'lim talab etiladi	
Kasbiy standartlar reestrida mavjudligi	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari	Gul dizayneri	
	Gul dekoratori	
	Buketchi	
	Event florist	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	5	Landshaft dizayneri
	5	Interyer dizayneri
	6	Gul dizayneri (floristik dizayner)
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
B1.2 Mijozlar bilan ishlash va dizayn	B1.01.2 Mijozning ehtiyojini aniqlash	Mehnat harakatlari:
		1. Mijoz do'konga kirishiga 3 soniya ichida salom berish va yordam taklif qilish
		2. Mijozga e'tibor berilganligini his qildirish va ishonch o'rnatish
		3. Mijozga javobi "Ha" yoki "Yo'q" dan iborat bo'lmagan savollar berish
		4. Mijoz gaplashayotganda unga to'liq e'tibor qaratish, mijozning kiyinishi, aksessuarlari yoki so'zlari orqali uning sevimli uslubi va ranglarini aniqlash
		5. Portfolio, fotosuratlar yoki to'qima namunalari orqali mijozning yoqtirgan uslubini (modern, klassik, rustic) aniqlash

		6. Mijozning istagi va floristning taklifi o'rtasida vizual kelishuvga erishish
		7. Aniqlangan talablar asosida 2-3 xil variant taklif qilish (arzon, o'rta, premium). Har bir variantning narxi va tarkibini aniq tushuntirish
		8. Barcha shartlar (gul turlari, soni, rangi, o'ram, yetkazib berish vaqti) to'g'risida yozma ravishda kelishish
		9. Mijozning sevimli hikoyasi, xotirasi yoki sevgi tiliga mos gullarni tanlash
		10. Mijozga ekologik toza materiallardan foydalanish afzalliklarini tushuntirish
		Ko'nikmalar:
		Aktiv holatda tinglash
		Mijoz aytganini o'z so'zlaringiz bilan takrorlash
		Ochiq savollar berish
		Yopiq savollar bilan ma'lumotni aniqlashtirish
		Mijozning so'zlamaydigan tilini o'qish
		Mijozning estetik didini aniqlash
		Emotsiyalarni sezish
		3 variant qoidasi. Har doim 3 ta variant taklif qilish: 1) Byudjet 2) Optimal 3) Premium
		Hikoya yaratish
		Faol takrorlash. Yakuniy buyurtmani barcha parametrlari bilan (gullar, rang, o'ram, vaqt, narx) mijozga takrorlab berish
		Mijozning tipi yoki asosiy qadriyatlarini (soddalik, hashamat, ekologiya) suhbat orqali sezish va shunga mos gullarni taklif qilish
		Agar mijoz doimiy mijoz bo'lsa, uning oldingi buyurtmalari tarixiga qarab, yangi takliflarni shaxsiylashtirish
		Agar kerakli gul yo'q bo'lsa, mijozni rad etmaslik, balki unga teng yoki undan ham yaxshi alternativani ishonch bilan taklif qilish ko'nikmasi
		Onlayn chat yoki telefon orqali buyurtma berayotgan mijozning ehtiyojini ham yuqoridagi barcha bosqichlar asosida aniqlay olish
		Zamonaviy floristning asosiy ko'nikmasi - gullarni bilish emas, balki odamlarni tushunishdir
		Bilimlar:

		Gullar va o'simliklar haqida chuqur bilim
		Dizayn va san'at asoslari bilimi
B1.02.2 Dizayn konsepsiyasini taklif qilish		Mijozlar bilan ishlash psixologiyasi
		Biznes va bozor bilimlari
		Texnologik bilimlar
		Barqarorlik va ekologik bilimlar
		Shaxsiylashtirish (personalization) bilimi
		Global trendlarni kuzatish
		Mehnat harakatlari:
		1. Mijoz suhbatida yig'ilgan barcha ma'lumotlarni (tadbir turi, byudjet, qabul qiluvchi shaxs, ranglar, mavzu) tahlil qilish
		2. Tahlil asosida 2-3 ta asosiy dizayn yo'nalishini (konsepsiyasini) belgilash
		3. Har bir taklif etilgan konsepsiya uchun namuna (fotosurat, portfolio dagi ish, katalog) ko'rsatish
		4. Har bir dizayn varianti uchun quyidagilarni aniq bayon qilish: - Asosiy gullar - Rang palitrasi - Shakl va o'lcham - - Narx
		5. Mijozdan har bir variant haqida fikrini so'rash
		6. Tanlangan konsepsiya asosida batafsil buyurtma anjomani tuzish
		7. Interaktiv Loyihalash: Mijoz oldida kompyuter dasturi yoki planshet yordamida dizayn elementlarini (ranglar, gullar) o'zgartirib ko'rsatish
		8. Dizaynga mijozning shaxsiy yoki korporativ elementlarini qo'shish
		9. Mijozga maxsus dastur orqali buketning uning uyidagi yoki tantana zalidagi ko'rinishini oldindan ko'rsatish
		10. Har bir dizayn varianti uchun uning ekologik jihatlarini tushuntirish
		Ko'nikmalar:
		Vizual aloqa ko'nikmasi: g'oyalarni rasmiy va vizual tarzda yetkazish
		Hikoya (Storytelling) ko'nikmasi: Gullar va dizayn orqali hissiyot va hikoya yaratish
		Variantlar yaratish ko'nikmasi: Bir xil asosiy g'oyani turli uslub va byudjetlarda ifodalay olish

		Faol tinglash va moslashtirish ko'nikmasi: Mijozning reaksiyasini kuzatib, dizayn g'oyasini real vaqtda o'zgartirish
		O'z takliflariga ishonch bilan so'zlash va mijozning ishonchini qozonish
		Psixologik nuanslarni sezish ko'nikmasi: Mijozning aytmagan lekin ko'zlarida ifodalangan istaklarini sezish
		Dizayn g'oyalarini planshet yoki kompyuter yordamida tezda ko'rsatish
		Har bir mijoz uchun alohida va noyob dizayn yaratish
		Ekologik toza dizayn afzalliklarini ishonarli tarzda tushuntirish
		Kreativ muammoni hal qilish ko'nikmasi: Cheklovlar (byudjet, gullarning mavjud emasligi) ichida ham chiroyli yechim topish
		Bilimlar:
		Dizayn elementlari va tamoyillari bilimi: Ranglar nazariyasi, kompozitsiya, shakl va tekstura, fokal nuqta
		Gullar va materiallar haqida chuqur bilim: Gullar xususiyatlari, mavsumiylik va narx, materiallar uyg'unligi, muqobil materiallar
		Dizayn uslublari va trendlari bilimi: Klassik uslublari, zamonaviy uslublari. Joriy trendlar: Monoxromatik dizayn, Mikro buketlar, Quruq va qadoqlangan gullar.
		Mijozlar psixologiyasi va xulq-atvori bilimi
		Biznes bilimlari
		Mehnat harakatlari:
		1. Mijoz va florist o'rtasida shaffof, adolatli va ikkala tomonga ham foydali narx kelishuviga erishish
		2. Narx muhokamasini boshlashdan oldin, barcha parametrlar aniq bo'lishi kerak
B1.03.2 Narx va byudjetni kelishish		3. Narx qanday shakllanganligini tushunarli qilib ochib berish
		4. Narxni emas, balki mijoz oladigan qiymatni ta'kidlash.
		5. Byudjetga mos keladigan alternativlar taklif qilish
		6. To'lov usuli, depozit va qolgan to'lov muddatini kelishish
		7. Barcha shartlar va narxlarni yozma holda (buyurtma formasida) taqdim etish va mijoz tomonidan tasdiqlatish

		8. Narxlarni onlayn katalogda yoki planshetda ko'rsatish
		9. Bir martalik to'lov emas, balki doimiy daromad oqimini yaratish
		10. Maishiy iste'molchilarda atrof-muhit va adolatli savdo xabardorligini oshirish
		Ko'nikmalar:
		Suhbat boshidanoq narxlar haqida ochiq va shaffof bo'lish
		Qiymatni oshirish ko'nikmasi (Value Stacking)
		Bir xil dizaynni turli byudjetlar uchun moslashtira olish
		Avval yuqoriroq variantni ko'rsatib, keyin asosiysini taklif qilish
		Jimlikni boshqarish ko'nikmasi (Silence Management)
		Muqobil taklif ko'nikmasi (Alternative Close)
		Shaffoflik ko'nikmasi (Transparency)
		Turli xil mijozlar bilan turli xil narx strategiyalarini qo'llash
		Bilimlar:
		Mijoz bilan adolatli va shaffof narx kelishuviga erishish uchun zarur bo'lgan asosiy bilimlarni egallash
		Gullar bozori dinamikasi
		Dizayn murakkabligi va vaqt narxi
		Mijozlar segmentatsiyasi
		Byudjet rejalashtirish
		Mehnat harakatlari:
		1. Mijoz bilan kelishilgan dizayn konsepsiyasiga asosan, chiroyli, barqaror va estetik jihatdan qoniqarli gul kompozitsiyasini yaratish
		2. Tayyorgarlik va rejalashtirish
		3. Buyurtma shartnomasi yoki dizayn sxemasini qayta ko'rib chiqish
		4. Gullarni inventordan ajratib olish yoki yangi sotib olish
		5. Kompozitsiyaning asosiy shaklini va konturlarini yaratish
		6. To'ldirish va detallash: Dizaynga chuqurlik va tekstura qo'shish
		7. Kompozitsiyaning uzoq muddat saqlanishini ta'minlash
		8. Yakuniy tekshirish va sifat nazorati: Tayyor kompozitsiyani har jihatdan tekshirish
	B1.04.2 Gul kompozitsiyasini yaratish	

		9. Qadoqlash va saqlash: Kompozitsiyani yetkazib berish yoki mijozga topshirish uchun tayyorlash 10. Atrof – muhitga zararsiz materiallardan foydalanish Ko'nikmalar: Texnik tayyorgarlik ko'nikmasi Asboblarni to'g'ri ishlatish ko'nikmasi Materiallarni tanlash ko'nikmasi Gullarni tayyorlash ko'nikmasi Dizayn tamoyillarini qo'llash ko'nikmasi Kompozitsiya qurish ko'nikmasi An'anaviy bo'lmagan gullar birlashmasini yaratish ko'nikmasi Sifat nazorati ko'nikmasi Bilimlar: Botanika bilimlari: gullarning anatomiyasi, o'simliklar fiziologiyasi Dizayn va san'at asoslari Gullar parvarishi bilimi Materialshunoslik Xavfsizlik qoidalari Kompozitsiya bilimlari Konservatsiya bilimlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. O'z harakatlari va ish natijalari uchun javobgarlik 2. Nazorat ostida standart va oddiy vazifalarni bajarish
B2.2 Gullarni qabul qilish va saqlash	B2.01.2 Kelgan gullarning sifatini tekshirish	Mehnat harakatlari: 1. Yetkazib berilgan gullarning sifatini tekshirib, sifatiz mahsulotlarni aniqlash va ularni mijozlarga sotishdan oldin olib tashlash 2. Yetkazib beruvchidan kelgan gullarning sifatini tekshirish va sifat standartlariga mos kelmaydigan mahsulotlarni aniqlash 3. Yetkazib beruvchi bilan birga kelgan hujjatlarni ko'rib chiqish 4. Har bir gul navini alohida ko'rib chiqish 5. Poyalarning kesilgan joyini va umumiy holatini tekshirish 6. Gullarning ochilish darajasini aniqlash 7. Gullarning tabiiy hidini tekshirish 8. Yetkazib berish konteyneridagi mikroiklimni tekshirish 9. Qadoqlash materiallari va usulini baholash 10. Sensorlar va ilovalar yordamida sifat nazorati

		11. Qo'shimcha analizlar o'tkazish
		12. Ekologik va ijtimoiy standartlarga muvofiqlikni tekshirish
		13. Sifatni tezda baholash usullari
		14. Sifat standartlariga mos kelmaslik - partiyaning 15% dan ortig'i
		15. Sovuq shikastlari - shaffof, suyuq barglar
		16. Suv yetishmovchiligi- so'lg'in, qayishgan barglar
		17. Kasallik belgilari - mog'or, chirish, zararlangan
		Ko'nikmalar:
		Vizual tekshirish ko'nikmasi
		Taktil (Tegish orqali) tekshirish ko'nikmasi
		Strukturaviy tekshirish ko'nikmasi
		Hid va aroma tekshirish ko'nikmasi
		Tezkor qaror qabul qilish ko'nikmasi
		Nuqsonlarning kelib chiqish sabablarini aniqlash
		Ma'lumotlar tahlili ko'nikmasi
		Ko'p miqdordagi gullarni qisqa vaqtda tekshirish
		Zamonaviy uskunalar bilan ishlash ko'nikmasi
		Qadoq materiallarini qayta ishlash mumkinligini bilish
		Trendlarni aniqlash: Yetkazib beruvchilar sifatidagi o'zgarishlarni seza olish
		Bilimlar:
		Gullarning sifatini professional darajada baholash va noto'g'ri mahsulotlarni aniqlash uchun zarur bo'lgan bilimlarni egallash
		Gullarning sifat standartlari: Union Fleur (Xalqaro gullar import-export uyushmasi) standartlari, MPS (Horticultural Environmental Indicators) sertifikati, Floralife sifat ko'rsatkichlari
		Kasalliklar va zararlanishlar
		Sifat Ko'rsatkichlari bilimi
		Tekshirish usullari: Vizual tekshirish, taktil tekshirish, olfaktor tekshirish
		Raqamli sifat nazorati, ekologik bilimlar, organik sertifikatsiya, laboratoriya bilimlari, logistika bilimlari, hujjatlashtirish bilimlari
	B2.02.2	Mehnat harakatlari:
	Gullarni to'g'ri saqlash sharoitida joylashtirish	1. Gullarni turi, holati va saqlash talablariga qarab guruhlash

		2. Har bir gulning poyasini to'g'ri kesish va tayyorlash
		3. Har bir gul turi uchun optimal eritma tayyorlash
		4. Sovutgich parametrlarini optimal darajada belgilash
		5. Gullarni sovutgichda to'g'ri joylashtirish
		6. Sovutgichdagi yorug'lik darajasini boshqarish
		7. Sovutgich sharoiti va gullarning holatini kuzatish
		8. Sensorlar va avtomatik boshqaruv tizimlaridan foydalanish
		9. Etilen gazi darajasini boshqarish
		10. Energiya sarfini optimallashtirish
		11. Atrof-muhitga zararsiz saqlash
		12. Saqlash jarayonini raqamlashtirish
		Ko'nikmalar:
		Har xil turdagi gullarni ularning individual talablariga mos holda joylashtirish va uzoq muddat yangiligini saqlab qolish
		Harorat va namlikni sezish ko'nikmasi: Qo'l bilan haroratni baholash, namlikni idrok etish
		Gullarni tezkor tahlil qilish ko'nikmasi: holatni baholash, prioritet belgilash
		Joylashtirish strategiyasi ko'nikmasi: havo oqimini tushunish, guruhlash mahorati
		Suv tayyorlash ko'nikmasi: suv sifatini baholash, konsentratsiyani his qilish
		Vaqtni boshqarish ko'nikmasi: tezkor harakat, ketma-ketlikni tanlash
		Muammolarni aniqlash ko'nikmasi: ogohlantirish belgilarini ko'ra olish, tez tuzatish
		Aqlli texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmasi
		Favqulodda vaziyatlarda ishlash ko'nikmasi: elektron ta'minot uzilishi, Sovutgich buzilib qilganda
		Bilimlar:
		Gullarning fiziologiyasi
		Mikroiqlim parametrlari
		Etilen ta'siri
		Sovutgich zonalari
		Suv kimyosi
		Aqlli saqlash texnologiyalari
		Fitosanitar bilimlar

	Mas’uliyat va mustaqillik:	O’z harakatlari va ish natijalari uchun javobgarlik
		Nazorat ostida standart va oddiy vazifalarni bajarish
Texnik va/yoki texnologik talab		-

LOYHHA

V. Kasbiy standartning texnik ma'lumotlari

5.1 Kasbiy standartni ishlab chiqishda ishtirok etgan tashkilot (korxona)lar to'g'risida ma'lumot

№	Ishlab chiquvchilar to'g'risida ma'lumot	
	Ish joyi va lavozimi	Familiyasi, ismi, otasining ismi
Kambag'allikni qisqartirish va bandlik vazirligidan		
1.	Mehnat va kasb standartlari boshqarmasi boshlig'i	Qarshiyev Laziz Nuritdinovich
2.	Kompetensiyalarni rivojlantirish va malakani baholash boshqarmasi boshlig'i	Maxamatxo'jayev Toir Faxriddin o'g'li
Ish beruvchilardan		
3.	O'zbekiston ish beruvchilari Konfederatsiyasi ijrochi direktori	Margishvili Eka Sergeyevna
4.	Kambag'allikni qisqartirish va bandlik vazirligi huzuridagi Milliy texnik malakani baholash va malaka oshirish markazi direktori	Dusheboyev Faxriddin Mamatkulovich
5.	O'zbekiston sartaroshlar assotsiatsiyasi raisi	Farxat Shamuratov
6.	"AKFA ALUMINIUM" mas'uliyati cheklangan jamiyati raisining kadrlar va ma'muriy ishlar bo'yicha o'rinbosari	Sattarov Yashnar Askarovich
7.	"BMB HOLDING" boshqaruv kompaniyasi bosh direktorning kadrlar, axborot-tahlil, rejim va ichki xavfsizlik masalalari bo'yicha o'rinbosari	Abdullayev Marufjan Mannapovich
8.	"WORLD SKILLS UZBEKISTAN" assotsiatsiyasi boshqaruv raisi o'rinbosari	Xushmurodov Dadaxon Raimovich
9.	"EMAN" xususiy korxonasi (DAFNA) bosh menejeri	Alikperov Vagif Kamalovich
10.	"MOHIR USTA TRAINING" mas'uliyati cheklangan jamiyati direktori	Atabayev Ravshan Maratovich
11.	"AESTHETICS BEAUTY" kompaniyasi direktori	Gulnara Rasulova Djaxangirovna
12.	"FLOWERS GARDEN" mas'uliyati cheklangan jamiyati bosh floristi	Madjitova Yulduz
13.	"LABOUR SYSTEMS" mas'uliyati cheklangan jamiyati Laboratoriya mudiri	Feofanov Vladimir Nikolayevich
Oliy va professional ta'lim tashkilotlaridan		
14.	Samarqand shahri kasbiy ko'nikmalar markazi direktori	Pardayev Dilshod Subonqulovich
Ilmiy-tadqiqot tashkilotlaridan		
	Kambag'allik va mehnat bozori tadqiqotlari instituti direktori	Karimov Dilshodjon Sabirdjanovich
Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha mas'ul xodim		
	Kasbiy standartlarni ishlab chiqish va muvofiqlashtirish bo'limi bosh mutaxassisi, <i>Kengash kotibi</i>	Ismoilov Sobir Xolikberdi o'g'li